

การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของสถานศึกษาตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษา
ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสตูล
(Student Activity Development at Educational Institute Originated from the Attitude
of Administrators of Educational Foundation of Satun Precincts)

ทวี จันทรรัตน์
Tawe Juntarat

สารนิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยหาดใหญ่
Master of Education Master's Project in Educational Administration
Hatyai University

2554

ชื่อสารนิพนธ์: การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของสถานศึกษาตามทัศนะของ
ผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีสะเกษ
ชื่อนักศึกษา: นายทวี จันทรัตน์
รหัสประจำตัวนักศึกษา: 4819050021
สาขาวิชา: การบริหารการศึกษา
ประธานกรรมการที่ปรึกษา: ดร.เผก สิทธิพันธ์
ปีการศึกษา: 2554
คำสำคัญ: กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน, ผู้บริหารสถานศึกษา

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบระดับการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของสถานศึกษาตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีสะเกษ จำแนกตามประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง และขนาดสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยเป็นผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีสะเกษ ปีการศึกษา 2553 จำนวน 130 โรงเรียน มีจำนวนผู้บริหารสถานศึกษาทั้งสิ้น 130 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.96 วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติทดสอบค่าที (t- test) และสถิติทดสอบค่าเอฟ (F – test)

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีสะเกษ มีทัศนะต่อการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของสถานศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.41$, S.D. = 0.61) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นด้านการจัดทำสาระของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.82$, S.D. = 0.50)

2. ผลการเปรียบเทียบระดับการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของสถานศึกษาตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีสะเกษ จำแนกตามประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง ได้แก่ ต่ำกว่า 5 ปี และตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป พบว่าผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีสะเกษ ที่มีประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งต่างกันมีทัศนะต่อการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของสถานศึกษาในภาพรวมและรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3. ผลการเปรียบเทียบระดับการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของสถานศึกษาตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศตูล จำแนกตามขนาดสถานศึกษา ได้แก่ ขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศตูล ที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดต่างกัน มีทัศนะต่อการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของสถานศึกษาไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

Master's Project Title: Student Activity Development at Educational Institute
Originated from the Attitude of Administrators of
Educational Foundation of Satun Precincts

Student's Name: Mr. Tawee Juntarat

Student's ID No.: 4819050021

Major Field: Educational Administration

Master's Project Advisor: Dr. Phek Sitthipan

Academic Year: 2011

Key Word: Student Activity Development, Administrators

Abstract

The research purpose was to examine and compare the level of activity development of students originated from the attitude of administrators of Educational Foundation Office of Satun Precincts. The study based on administrators experiences and size of educational institutes. The samples were drawn from 130 schools represented by 130 administrators, and a multi-stage random sampling was employed. The questionnaires were distributed to all administrators implementing the five-level Likert Scale, which yielded reliability at 0.96. The statistical procedures of percentage, means, standard deviation t-test and F-test were employed to analyze the obtained data.

The findings were as follows :

1. The administrators attitudes on activity development was in the medium level ($\bar{X} = 3.41$, S.D. = 0.61), however the overall and specific aspects of student development of the educational administrators were found at high level ($\bar{X} = 3.82$, S.D. = 0.50).

2. The comparison of educational administrators those who hold the position of above five years and below five years toward the student activity development, it was found that there was no significant differences at 0.05 level.

3. In the comparison of educational sizes, ie., small sizes, medium sizes, and large sizes; it was found that the attitudes of all administrators of different sizes of schools had no significant differences on student activity development, (0.05).

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงสมบูรณ์ได้ด้วยความเมตตากรุณา และการช่วยเหลือให้คำปรึกษาแนะนำอย่างดียิ่งจาก ดร.เผก สิทธิพันธ์ ประธานกรรมการที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษาและข้อเสนอแนะ ตลอดจนพิจารณาแก้ไขข้อบกพร่องในการทำสารนิพนธ์นี้ ตลอดจนด้วยความเอาใจใส่ และเมตตาต่อผู้วิจัยเป็นอย่างยิ่ง ผู้วิจัยขอขอบพระคุณมาเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณอาจารย์ทุกท่าน ที่ให้ความรู้และคำแนะนำที่ดีตลอดระยะเวลาที่ผู้วิจัยได้ศึกษาในสถาบันแห่งนี้ ขอขอบคุณเจ้าหน้าที่บัณฑิตวิทยาลัยทุกท่านที่ให้ความช่วยเหลืออย่างดียิ่ง

ขอขอบคุณ คุณจำลอง คำอำไพ ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลมะนัง คุณรักชาติ ช้างแก้ว ผู้อำนวยการโรงเรียนผังปาล์ม 3 และคุณระเริง รัตนเกสร ผู้อำนวยการโรงเรียนผังปาล์ม 7 ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจคุณภาพของเครื่องมือวิจัยในครั้งนี้ และขอบพระคุณผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสตูลที่ได้กรุณาให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นอย่างดียิ่ง

ขอขอบพระคุณบิดา มารดา สมาชิกในครอบครัวทุกคนที่คอยให้กำลังใจและให้ความช่วยเหลือด้วยดีตลอดมา จนสารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงด้วยดี คุณประโยชน์อันเกิดจากสารนิพนธ์นี้ขอมอบแต่ บิดา มารดา ครูอาจารย์ ตลอดจนผู้มีพระคุณทุกท่าน

ทวี จันทรรัตน์

16 มิถุนายน 2554

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ.....	(3)
Abstract.....	(5)
กิตติกรรมประกาศ.....	(6)
สารบัญ.....	(7)
รายการตาราง.....	(9)
รายการภาพประกอบ.....	(11)
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ปัญหาและความเป็นมาของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
สมมติฐานของการวิจัย.....	3
ความสำคัญของการวิจัย.....	3
ขอบเขตของการวิจัย.....	3
กรอบแนวคิดการวิจัย.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544.....	7
กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน.....	9
บริบทสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสตูล.....	27
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	28
3 วิธีการวิจัย.....	35
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	35
เครื่องมือในการวิจัย.....	36
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	38
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	38
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	38
4 ผลการวิจัย.....	40
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	40
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	41

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
5 การสรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ.....	51
สรุปผลการวิจัย.....	51
การอภิปรายผลการวิจัย.....	52
ข้อเสนอแนะ.....	55
บรรณานุกรม.....	56
ภาคผนวก.....	61
ประวัตินักศึกษา.....	72

รายการตาราง

ตาราง	หน้า
1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	36
2 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง และขนาดสถานศึกษา.....	41
3 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของ สถานศึกษาตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสตูล โดยภาพรวม.....	42
4 ผลการศึกษาระดับการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของสถานศึกษาตามทัศนะของ ผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสตูล รายด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมายและคุณลักษณะอันพึงประสงค์.....	43
5 ผลการศึกษาระดับการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของสถานศึกษาตามทัศนะของ ผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สตูล รายด้านการจัดโครงสร้างของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน.....	43
6 ผลการศึกษาระดับการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของสถานศึกษาตามทัศนะของ ผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สตูล รายด้านการจัดทำสาระของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน.....	44
7 ผลการศึกษาระดับการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของสถานศึกษาตามทัศนะของ ผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสตูล รายด้านการออกแบบการเรียนรู้.....	45
8 ผลการศึกษาระดับการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของสถานศึกษาตามทัศนะของ ผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สตูล รายด้านการประเมินผลการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน.....	46
9 ผลการศึกษาระดับการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของสถานศึกษาตามทัศนะของ ผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สตูล รายด้านการพัฒนาระบบการส่งเสริม สนับสนุน.....	47
10 ผลการเปรียบเทียบระดับการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของสถานศึกษาตามทัศนะ ของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาสตูล จำแนกตามประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง.....	48

รายการตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
11 ผลการเปรียบเทียบระดับการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของสถานศึกษาตามทัศนะ ของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาสตูล จำแนกตามขนาดสถานศึกษา.....	49
12 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถามการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ของสถานศึกษาตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสตูล.....	64

รายการภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 กรอบแนวคิดการวิจัย.....	5

บทที่ 1

บทนำ

ปัญหาและความเป็นมาของปัญหา

การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการถ่ายทอดความรู้เดิมและสร้างเสริมความรู้ใหม่ ถ่ายทอดพื้นฐานด้านชีวิต ด้านสังคมไทยตระหนักถึงความสำคัญและคุณค่าของการศึกษาตลอดมา โดยให้จัดการศึกษาทั้งในและนอกระบบอย่างกว้าง การศึกษาเพื่อให้สอดคล้องกับสภาพความต้องการ สังคมนั้น เป็นกระบวนการที่ละเอียดซับซ้อนต้องอาศัยหลักการที่เป็นระบบในการจัด เพื่อให้ได้ผลสำเร็จตามจุดหมายของการจัดการศึกษาการศึกษาแต่ละระดับ (สมชัย วุฒิปรีชา. 2534: ก)

การจัดการศึกษาของไทยได้แบ่งการศึกษาออกเป็น 4 ระดับ คือ ระดับก่อนประถมศึกษา ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา และระดับอุดมศึกษา เมื่อพิจารณาความสำคัญของการจัดการศึกษาแต่ละระดับ การจัดการศึกษาระดับประถมศึกษาถือได้ว่าเป็นการจัดการศึกษาที่สำคัญที่สุด เพราะเป็นการศึกษาภาคบังคับที่รัฐจัดบริการให้กับประชาชนในวัยเรียนทุกคนในประเทศ จึงจำเป็นต้องคำนึงถึงองค์ประกอบต่างๆ จำนวนมากทั้งนี้เพราะเป็นระดับที่ต้องให้ความรู้พื้นฐาน เสริมสร้างทักษะและคุณธรรมที่ต้องการ มุ่งหวังให้ผู้เรียนมีความรู้และทักษะตลอดทั้งมีเจตคติที่ดี ในการประกอบอาชีพตามควรแก่วัยและความสามารถดำรงตนเป็นพลเมืองที่ในระบบประชาธิปไตย ที่มีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ดังนั้นในการจัดการศึกษาระดับประถมศึกษาจึงต้องอาศัย หลักสูตรที่มีประสิทธิภาพเป็นแนวทางในการจัด (กรมวิชาการ. 2532: 11)

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ได้กำหนดสาระการเรียนรู้ตาม หลักสูตร ซึ่งประกอบด้วยองค์ความรู้ ทักษะหรือกระบวนการเรียนรู้ และคุณลักษณะหรือค่านิยม คุณธรรมจริยธรรมของผู้เรียน 8 กลุ่ม คือ ภาษาไทย, คณิตศาสตร์, วิทยาศาสตร์, สังคมศึกษา, ศาสนา และวัฒนธรรม, สุขศึกษาและพลศึกษา, ศิลปะ การงานอาชีพและเทคโนโลยี และภาษาต่างประเทศ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2544: 1-7) และนอกจากนี้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544 ยังได้กำหนดให้มีกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ซึ่งเป็นกิจกรรมที่จัดให้ผู้เรียนได้พัฒนาความสามารถ ของตนเองตามศักยภาพมุ่งเน้นเพิ่มเติมจากกิจกรรมที่ได้จัดให้ผู้เรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ ทั้ง 8 กลุ่มเป็นการเข้าร่วมและปฏิบัติกิจกรรมที่เหมาะสมร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุขกับกิจกรรม ที่เลือกด้วยตนเองตามความถนัดและความสนใจอย่างแท้จริงกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะคือ 1) กิจกรรมแนะแนว เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนาความสามารถของผู้เรียนให้ เหมาะสมตามความแตกต่างระหว่างบุคคล สามารถค้นพบ และพัฒนาศักยภาพของตนเอง เสริมสร้างทักษะชีวิตวุฒิภาวะทางอารมณ์ การเรียนรู้ในเชิงพหุปัญญา และการสร้างสัมพันธภาพที่ดี

ซึ่งผู้สอนทุกคนต้องทำหน้าที่แนะแนวให้คำปรึกษาด้านชีวิต การศึกษา การพัฒนาตนเองสู่โลก อาชีพและการมีงานทำ 2) กิจกรรมนักเรียน เป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนได้ปฏิบัติด้วยตนเองอย่างครบวงจรตั้งแต่วิเคราะห์ วางแผน ปฏิบัติงานตามแผนประเมินและปรับปรุงการทำงานโดยเน้นการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม เช่น ลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาดและผู้นำเพื่อประโยชน์ กิจกรรมนักเรียน เป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนสมัครใจ มุ่งพัฒนาลักษณะที่พึงประสงค์ ผู้เรียนช่วยกันคิด ช่วยกันทำ ช่วยกันแก้ปัญหา รวมถึงกิจกรรมที่ปลูกฝังความเป็นระเบียบ รับผิดชอบ รัลธิติและหน้าที่ของตนเอง แบ่งตามความแตกต่างระหว่างกิจกรรมได้เป็น 2 ลักษณะ คือ กิจกรรมพัฒนาความถนัด ความสนใจ ตามความต้องการของผู้เรียน เป็นกิจกรรมที่มุ่งเน้นการเติมเต็มความรู้และความชำนาญ และประสบการณ์ของผู้เรียนให้กว้างขวางยิ่งขึ้น และกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด และผู้นำเพื่อประโยชน์ เป็นกิจกรรมที่ปลูกฝังระเบียบวินัยกฎเกณฑ์เพื่อการอยู่ร่วมกันในสภาพชีวิตต่างๆ นำไปสู่พื้นฐานการทำประโยชน์ให้แก่สังคมและวิถีชีวิตในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ซึ่งกระบวนการจัดให้เป็นไปตามข้อกำหนดของคณะกรรมการ ลูกเสือแห่งชาติ ยุวกาชาด สมาคมผู้นำเพื่อประโยชน์และกรมการรักษาดินแดน (กรมวิชาการ. 2545: 2) ด้วยเหตุผลที่กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนพึงได้กำหนดให้ใช้เป็นครั้งแรกในปีการศึกษา 2545 (พร้อมหลักสูตรสถานศึกษา) และทุกโรงเรียนต้องใช้กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้ครบทุกโรงเรียนและควบคู่ไปกับหลักสูตรสถานศึกษา ในปีการศึกษา 2548 หากผู้บริหารสถานศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องขาดความรู้ ความเข้าใจ ในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาในส่วนของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน อาจจะทำให้เกิดความบกพร่องหรือความผิดพลาดจนเป็นเหตุให้ไม่สามารถจัดการเรียนการสอน ให้บรรลุจุดหมายที่กำหนดไว้ได้ ปัญหาเหล่านี้มีสาเหตุสำคัญ คือ ผู้เรียนไม่รู้จักตนเองและสภาพแวดล้อมที่ดีพอ ขาดทักษะการคิด ตัดสินใจแก้ปัญหา และไม่สามารถปรับตัวในสถานการณ์ต่างๆ ได้ ซึ่งจำเป็นที่สถานศึกษาต้องใช้กระบวนการแนะแนวเป็นกลไกสำคัญในการป้องกัน ช่วยเหลือ ส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนตั้งแต่เยาว์วัยเพราะจุดมุ่งหมายของการแนะแนวเป็นกระบวนการที่มุ่งสร้างเสริมผู้เรียนให้มีคุณภาพ เหมาะสมตามความแตกต่างระหว่างผู้เรียน ค้นพบและพัฒนาศักยภาพของตน มีทักษะการดำเนินชีวิต มีคุณภาพทางอารมณ์ ศิลธรรม จริยธรรม รู้จักการเรียนรู้ ในเชิงพหุปัญญา รู้จักคิดตัดสินใจ แก้ปัญหาในช่วงวิกฤต วางแผนการศึกษาต่อ และพัฒนาตนสู่โลกอาชีพและการมีงานทำ รวมทั้งดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข (มุกดาบุพผา เมืองปัก. 2550)

ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยซึ่งเป็นผู้อำนวยการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาสตูล จึงมีความสนใจในการศึกษาการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของสถานศึกษาตาม ทิศนะของผู้บริหารสถานศึกษา ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสตูล เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาสตูลในอนาคตต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของสถานศึกษาตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศตูล
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของสถานศึกษาตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศตูล จำแนกตามประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง และขนาดสถานศึกษา

สมมติฐานของการวิจัย

ผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศตูล ที่มีประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งและขนาดสถานศึกษา แตกต่างกันมีทัศนะต่อการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของสถานศึกษาแตกต่างกัน

ความสำคัญของการวิจัย

ผลของการวิจัยครั้งนี้ ทำให้ทราบทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศตูลที่มีต่อการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของสถานศึกษา เพื่อเป็นแนวทางให้ผู้บริหารสถานศึกษาหรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดนโยบายและแนวทางปฏิบัติร่วมกับคณะกรรมการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนหรือหัวหน้า นิเทศและติดตามการจัดทำแผนงาน โครงการ ปฏิบัติงานของหัวหน้าหมวดให้เป็นไปตามระเบียบข้อบังคับของสถานศึกษา และเป้าหมายของการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตของเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาและเปรียบเทียบระดับการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของสถานศึกษาตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษา ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศตูล ปีการศึกษา 2553 โดยการวิจัยครั้งนี้ใช้การวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ด้วยวิธีการสอบถามความคิดเห็นโดยศึกษาเฉพาะผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศตูล

ประเด็นที่ทำการศึกษา ได้แก่ 1) การกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมายและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 2) การจัดโครงสร้างของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 3) การจัดทำสาระของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 4) การออกแบบการเรียนรู้ 5) การประเมินผลการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 6) การพัฒนาระบบการส่งเสริม สนับสนุน (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. 2545: 12)

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสตูล ที่เปิดทำการสอนในช่วงชั้นที่ 1-2 และ 3 ปีการศึกษา 2553 รวม 164 โรงเรียน มีจำนวนผู้บริหารสถานศึกษาทั้งสิ้น 164 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสตูล. 2553)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสตูล ที่เปิดทำการสอนในช่วงชั้นที่ 1-2 และ 3 ปีการศึกษา 2553 จำนวน 130 โรงเรียน มีจำนวนผู้บริหารสถานศึกษาทั้งสิ้น 130 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan. 1970: 608 - 609) และดำเนินการเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบสองขั้นตอน

3. ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่

1.1 ประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง จำแนกเป็น

1.1.1 ต่ำกว่า 5 ปี

1.1.2 ตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป

1.2 ขนาดสถานศึกษา แบ่งเป็น 3 ขนาด ได้แก่

1.2.1 ขนาดเล็ก

1.2.2 ขนาดกลาง

1.2.3 ขนาดใหญ่

2. ตัวแปรตาม ได้แก่ การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของสถานศึกษา แบ่งเป็น 6

ด้าน ได้แก่

2.1 การกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมายและคุณลักษณะอันพึงประสงค์

2.2 การจัดโครงสร้างของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

2.3 การจัดทำสาระของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

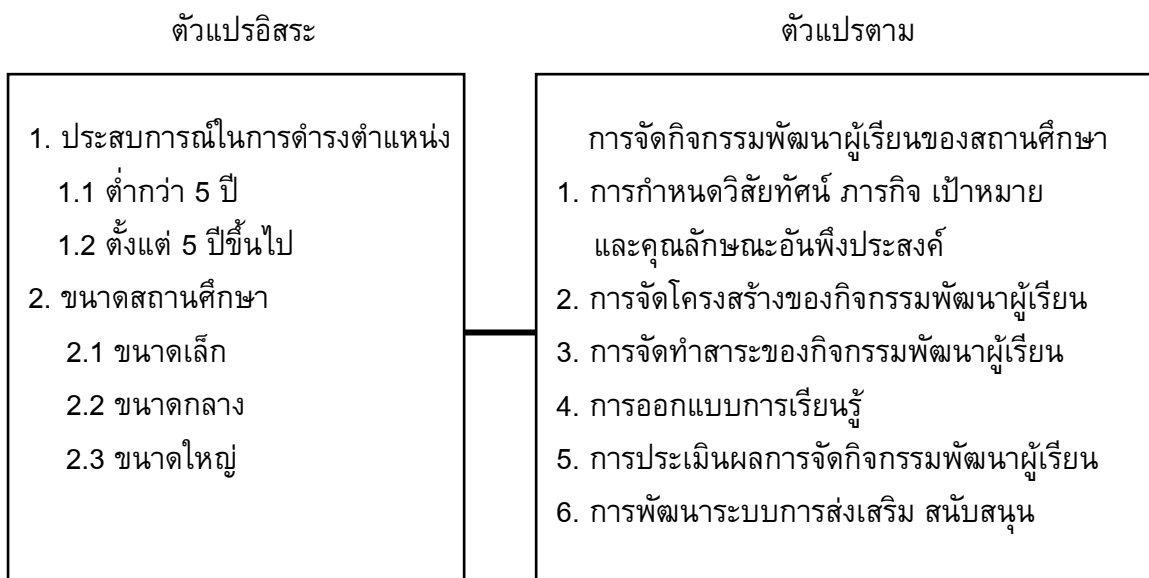
2.4 การออกแบบการเรียนรู้

2.5 การประเมินผลการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

2.6 การพัฒนาระบบการส่งเสริม สนับสนุน

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน หมายถึง กิจกรรมที่จัดขึ้นอย่างเป็นทางการ ด้วยรูปแบบวิธีการที่หลากหลาย ในการพัฒนาผู้เรียนทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ และสังคมมุ่งสร้างเสริมเจตคติ คุณค่าชีวิต ปลูกฝังคุณธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ ส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักและเข้าใจตนเอง สร้างจิตสำนึกในธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ปรับตัวและปฏิบัติตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคมประเทศชาติ และดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข

2. การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของสถานศึกษา หมายถึง กระบวนการที่สถานศึกษาดำเนินการสร้างกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของสถานศึกษา มีการดำเนินงานที่สำคัญ 6 ด้าน ได้แก่

2.1 การกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมายและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ หมายถึง การกำหนดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ วิธีการดำเนินงาน และผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน

2.2 การจัดโครงสร้างของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน หมายถึง การกำหนดสาระการเรียนรู้ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังและการจัดเวลาเรียน

2.3 การจัดทำสาระของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน หมายถึง การกำหนดสาระการเรียนรู้รายปีหรือรายภาค การกำหนดเวลาและจำนวนหน่วยกิต การจัดทำคำอธิบาย การจัดทำหน่วยการเรียนรู้และแผนการเรียนรู้

2.4 การออกแบบการเรียนรู้ หมายถึง การกำหนดวิธีการสอน สื่อการเรียนรู้ วิธีการวัดผลประเมินผล

2.5 การประเมินผลการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน หมายถึง การดำเนินการเพื่อสรุปหรือตัดสินผลการเข้าร่วมกิจกรรมของผู้เรียนอย่างมีหลักเกณฑ์ตามเงื่อนไขหรือเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด ผู้ที่รับผิดชอบจะต้องดำเนินการให้เป็นไปตามขั้นตอน และวิธีการที่ถูกต้อง

2.6 การพัฒนาระบบการส่งเสริม สนับสนุน หมายถึง การพัฒนากิจกรรมนักเรียน กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี กิจกรรมแนะแนว

3. ทักษะ หมายถึง ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาต่อการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของสถานศึกษา 7 ด้าน คือ การกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ การจัดโครงสร้างของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของสถานศึกษา การจัดทำสาระของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน การออกแบบการเรียนรู้ การประเมินผลการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน การเรียบเรียงกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และการพัฒนาระบบการส่งเสริม สนับสนุน

4. ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ข้าราชการที่ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษาในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศตูล ในปีการศึกษา 2553

5. ประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง หมายถึง ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษาในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศตูล แบ่งเป็น ประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งต่ำกว่า 5 ปี และประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป

6. ขนาดสถานศึกษา หมายถึง ขนาดของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศตูล โดยใช้จำนวนนักเรียนเป็นเกณฑ์ ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แบ่งขนาดของสถานศึกษาเป็น 3 ขนาด คือ

6.1 สถานศึกษาขนาดเล็ก คือ สถานศึกษาที่มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 120 คน ลงมา

6.2 สถานศึกษาขนาดกลาง คือ สถานศึกษาที่มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 300 คน ลงมา

6.3 สถานศึกษาขนาดใหญ่ คือ สถานศึกษาที่มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 301 คน ขึ้นไป

7. สถานศึกษาชั้นพื้นฐาน หมายถึง สถานศึกษาที่จัดการศึกษาชั้นพื้นฐานของรัฐที่เปิดทำการเรียนการสอนในระดับช่วงชั้นที่ 1 ช่วงชั้นที่ 2 และช่วงชั้นที่ 3 ในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศตูล

8. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศตูล หมายถึง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศตูล ตามประกาศของกระทรวงศึกษาธิการ ประกอบด้วย 7 อำเภอ คือ อำเภอควนกาหลง อำเภอมะนัง อำเภอลงู อำเภอท่าแพ อำเภอควนโดน อำเภอเมือง อำเภอทุ่งหว้า

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยเกี่ยวข้อง

การศึกษาการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของสถานศึกษา ตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศูล ผู้วิจัยได้ศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามหัวข้อ ดังนี้

1. หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544
2. กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
3. บริบทสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศูล
4. งานวิจัยเกี่ยวข้อง

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544

1. ความเป็นมา

ความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการต่างๆ ของโลกยุคโลกาภิวัตน์มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและเศรษฐกิจของทุกประเทศรวมทั้งประเทศไทยด้วย จึงมีความจำเป็นที่จะต้องปรับปรุงหลักสูตรการศึกษาของชาติ ซึ่งถือเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของประเทศ เพื่อสร้างคนไทยให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพพร้อมที่จะแข่งขันและร่วมมืออย่างสร้างสรรค์ในเวทีโลก (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. 2544: 1) หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพัฒนาขึ้นจากเหตุผลและความจำเป็นด้านต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นผลการประเมินหลักสูตรและการใช้หลักสูตรฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533 เจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพ.ศ. 2542 รวมถึงกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคโลกาภิวัตน์ ซึ่งล้วนสะท้อนถึงสภาวะวิกฤติของชาติเกี่ยวกับคุณภาพ ของคน และความจำเป็นที่ต้องพัฒนาคนไทยให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ (วัฒนาพร. 2545: 13-14) มาตรา 27 ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติฯ ได้กำหนดให้มีหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นหลักสูตรแกนกลางที่กำหนดสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ สำหรับจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ผู้เรียนทุกคนต้องเรียนเหมือนกันเพื่อความเป็นไทย ความเป็นพลเมืองที่ดีของชาติการดำรงชีวิตและการศึกษาต่อ เพื่อให้สถานศึกษาใช้เป็นแนวทางในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาและจัดการเรียนการสอนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด (วัฒนาพร. 2545: 14)

2. หลักการ

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2544: 4) กล่าวว่า เพื่อให้การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นไปตามแนวนโยบายการจัดการศึกษาของประเทศ จึงกำหนดหลักการของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานไว้ดังนี้

1. เป็นการศึกษาเพื่อความเป็นเอกภาพของชาติ มุ่งเน้นความเป็นไทยควบคู่กับความ เป็นสากล
2. เป็นการศึกษาเพื่อปวงชน ที่ประชาชนทุกคนจะได้รับการศึกษาอย่างเสมอภาค และเท่าเทียมกัน โดยสังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา
3. ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาและเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต โดยถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด สามารถพัฒนาตามธรรมชาติ และเต็มตามศักยภาพ
4. เป็นหลักสูตรที่มีโครงสร้างยืดหยุ่นทั้งด้านสาระ เวลา และการจัดการเรียนรู้
5. เป็นหลักสูตรที่จัดการศึกษาได้ทุกรูปแบบครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย สามารถเทียบโอนผลการเรียนรู้ และประสบการณ์

3. จุดมุ่งหมาย

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2544: 4) กล่าวว่า หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานมุ่งพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข และมีความเป็นไทย มีศักยภาพในการศึกษาต่อ และประกอบอาชีพ จึงกำหนดจุดมุ่งหมายซึ่งถือเป็นมาตรฐานการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเกิดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ดังต่อไปนี้

1. เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัยในตนเอง ปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ มีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมอันพึงประสงค์
2. มีความคิดสร้างสรรค์ ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน รักการอ่าน รักการเขียน และรักการค้นคว้า
3. มีความรู้อันเป็นสากล รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงและความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการ มีทักษะและศักยภาพในการจัดการ การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยี ปรับวิธีการคิด วิธีการทำงานได้เหมาะสมกับสถานการณ์
4. มีทักษะและกระบวนการ โดยเฉพาะทางคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ทักษะการคิด การสร้างปัญญา และทักษะในการดำเนินชีวิต
5. รักการออกกำลังกาย ดูแลตนเองให้มีสุขภาพและบุคลิกภาพที่ดี
6. มีประสิทธิภาพในการผลิตและการบริโภค
7. เข้าใจในประวัติศาสตร์ของชาติไทย ภูมิใจในความเป็นไทย เป็นพลเมืองดี ยึดมั่นในวิถีชีวิตและการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
8. มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ภาษาไทย ศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี กีฬา ภูมิปัญญาไทย ทรัพยากรธรรมชาติและพัฒนาสิ่งแวดล้อม
9. รักประเทศชาติและท้องถิ่น มุ่งทำ ประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามให้สังคม

4. การจัดหลักสูตร

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2544: 4) ได้กล่าวไว้ว่า หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นหลักสูตรที่กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ในการพัฒนาผู้เรียน ตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 6 สำหรับผู้เรียนทุกคนทุกกลุ่มเป้าหมาย สามารถปรับใช้ได้กับการศึกษาทุกรูปแบบ ทั้งในระบบ นอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยในส่วนของจัดการศึกษาปฐมวัย กำหนดให้มีหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยเป็นการเฉพาะ เพื่อเป็นการสร้างเสริมพัฒนาการและเตรียมผู้เรียนให้มีความพร้อมในการเข้าเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานที่สถานศึกษานำไปใช้จัดการเรียนรู้ในสถานศึกษานั้น กำหนดโครงสร้างที่เป็นสาระการเรียนรู้ จำนวนเวลาอย่างกว้างๆ มาตรฐานการเรียนรู้ที่แสดงคุณภาพผู้เรียนเมื่อเรียนจบ 12 ปี และเมื่อจบการเรียนรู้แต่ละช่วงชั้นของสาระการเรียนรู้แต่ละกลุ่ม สถานศึกษาต้องนำโครงสร้างดังกล่าวนี้ไปจัดทำเป็นหลักสูตรสถานศึกษา โดยคำนึงถึงสภาพปัญหา ความพร้อม เอกลักษณ์ ภูมิปัญญาท้องถิ่น และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ทั้งนี้สถานศึกษาต้องจัดทำรายวิชาในแต่ละกลุ่มให้ครบถ้วนตามมาตรฐานที่กำหนดนอกจากนี้ สถานศึกษาสามารถจัดทำสาระการเรียนรู้เพิ่มเติมเป็นหน่วยการเรียนรู้รายวิชาใหม่ๆ รายวิชาที่มีความเข้มข้นอย่างหลากหลาย ให้ผู้เรียนได้เลือกเรียนตามความถนัดความสนใจ ความต้องการ และความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยเลือกสาระการเรียนรู้จาก 8 กลุ่ม ในช่วงชั้นที่ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 และช่วงชั้นที่ 4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 และจัดทำมาตรฐานการเรียนรู้ของสาระการเรียนรู้ หรือรายวิชานั้นๆ ด้วย สำหรับช่วงชั้นที่ 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 นั้น ยังไม่ควรให้เลือกรายวิชาที่เข้มข้นควรเรียนเฉพาะรายวิชาพื้นฐานก่อนสถานศึกษาต้องจัดสาระการเรียนรู้ให้ครบทั้ง 8 กลุ่มในทุกชั้น ให้เหมาะสมกับธรรมชาติการเรียนรู้ และระดับพัฒนาการเรียนของผู้เรียน โดยในช่วงการศึกษาภาคบังคับ คือชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จัดหลักสูตรเป็นรายปี และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 จัดเป็นหน่วยกิต

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2545: 6-7) ได้กล่าวถึงกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544 ไว้ว่า กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเป็นกิจกรรมที่จัดให้ผู้เรียนได้พัฒนาความสามารถของตนเองตามศักยภาพ มุ่งเน้นเพิ่มเติมจากกิจกรรมที่ได้จัดให้ผู้เรียนตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่ม การเข้าร่วมและปฏิบัติกิจกรรมที่เหมาะสมร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุขกับกิจกรรมที่เลือกด้วยตนเองตามความถนัดและความสนใจอย่างแท้จริง การพัฒนาที่สำคัญ ได้แก่ การพัฒนาองค์รวมของความเป็นมนุษย์ให้ครบทุกด้านทั้งร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม โดยอาจจัดเป็นแนวทางหนึ่งที่จะสนองนโยบายในการสร้างเยาวชน

ของชาติให้เป็นผู้มีศีลธรรม จริยธรรม มีระเบียบวินัย และมีคุณภาพ เพื่อพัฒนาองค์รวมของความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกของการทำประโยชน์เพื่อสังคม ซึ่งสถานศึกษาต้องดำเนินการอย่างมีเป้าหมายมีรูปแบบและวิธีการที่เหมาะสม กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนแบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือ

1. กิจกรรมแนะแนว เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนาความสามารถของผู้เรียนให้เหมาะสมตามความแตกต่างระหว่างบุคคล สามารถค้นพบและพัฒนาศักยภาพของตน เสริมสร้างทักษะชีวิต วุฒิภาวะทางอารมณ์ การเรียนรู้ในเชิงพหุปัญญา และการสร้างสัมพันธภาพที่ดี ซึ่งผู้สอนทุกคนต้องทำหน้าที่แนะแนวให้คำปรึกษาด้านชีวิต การศึกษาต่อและการพัฒนาตนเองสู่โลกอาชีพและการมีงานทำ

2. กิจกรรมนักเรียน เป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนเป็นผู้ปฏิบัติด้วยตนเองอย่างครบวงจร ตั้งแต่ศึกษา วิเคราะห์ วางแผน ปฏิบัติตามแผน ประเมิน และปรับปรุงการทำงาน โดยเน้นการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม เช่น ลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด และผู้บำเพ็ญประโยชน์ เป็นต้น

1. ความหมายของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน หมายถึง เป็นกิจกรรมที่จัดอย่างเป็นระบบ ประกอบด้วยรูปแบบ กระบวนการ วิธีการที่หลากหลาย ให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์จากการปฏิบัติจริง มีความหมาย และมีคุณค่าในการพัฒนาผู้เรียนทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ และสังคม มุ่งสร้างเสริมเจตคติ คุณค่าชีวิต ปลูกฝังคุณธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ ส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักและเข้าใจตนเอง สร้างจิตสำนึกในธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ปรับตัวและปฏิบัติตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม ประเทศชาติและดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข (กระทรวงศึกษาธิการ. 2546: 2)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2546: 60) ได้กล่าวว่า กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน หมายถึง กิจกรรมที่จัดอย่างมีรูปแบบด้วยวิธีการที่หลากหลาย เพื่อให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์จากการปฏิบัติจริง เพื่อพัฒนาผู้เรียนทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ และสังคม และสามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข

ขจิต ฝอยทอง และกาญจนา ทองอินทร์ (2546: 58-62) กล่าวว่า กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน หมายถึง กิจกรรมที่จัดอย่างมีรูปแบบด้วยวิธีการที่หลากหลายเพื่อให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์จากการปฏิบัติจริง เพื่อพัฒนาผู้เรียนทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์และสังคมและสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุข

จากความหมายข้างต้น สรุปได้ว่า กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน หมายถึง กิจกรรมที่จัดขึ้นอย่างเป็นกระบวนการ ด้วยรูปแบบวิธีการที่หลากหลายในการพัฒนาผู้เรียนทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ และสังคม มุ่งสร้างเสริมเจตคติ คุณค่าชีวิต ปลูกฝังคุณธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ ส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักและเข้าใจตนเอง สร้างจิตสำนึกในธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ปรับตัวและปฏิบัติตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคมประเทศชาติ และดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข
กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนแบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือ กิจกรรมแนะแนว กิจกรรมนักเรียน

2. ลักษณะของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

กระทรวงศึกษาธิการ (2546: 6) ประเภทของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ประกอบด้วย กิจกรรมแนะแนว และกิจกรรมนักเรียน ซึ่งสามารถแบ่งได้เป็น 3 กลุ่ม หรือ 3 ประเภท ดังนี้

1. กิจกรรมแนะแนว เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนาความสามารถของผู้เรียนให้เหมาะสมกับตามความแตกต่างระหว่างบุคคล สามารถค้นพบและพัฒนาศักยภาพของตนเอง เสริมสร้างทักษะชีวิตวุฒิภาวะทางอารมณ์ การเรียนรู้เชิงพหุปัญญา และการสร้างสัมพันธภาพที่ดี ซึ่งผู้สอนทุกคนต้องทำหน้าที่แนะแนวให้คำปรึกษาด้านชีวิต การศึกษาต่อและการพัฒนาตนสู่โลกอาชีพและการมีงานทำนอกเหนือจากกิจกรรมแนะแนวในส่วนของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนแล้ว สถานศึกษาต้องจัดระบบแนะแนวให้บริการช่วยเหลือนักเรียนทุกคน เพื่อให้รู้จักตนเองในด้านความสนใจ ความถนัดความสามารถ ซึ่งเป็นประโยชน์ในการเลือกศึกษาต่อและการเลือกอาชีพที่เหมาะสม และเสริมสร้างบุคลิกภาพลักษณะนิสัย การปรับตัวที่เหมาะสมกับสถานการณ์ รวมทั้งความสนใจในการจัดการกับปัญหาทางด้านอารมณ์ สังคมได้อย่างมีความสุข

2. กิจกรรมตามความถนัดและความสนใจของผู้เรียน หรือกิจกรรมพัฒนาสาระการเรียนรู้หรือกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อสนองนโยบายของรัฐหรือเพื่อพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อสนองความสนใจของผู้เรียน พัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ ทักษะความสามารถพิเศษที่นำไปสู่ความเป็นเลิศและศิลปิน เช่น เป็นนักวิทยาศาสตร์ นักโต้วาที นักแสดง นักดนตรี นักร้อง จิตรกร นักกีฬา นักกายภาพ เป็นต้น นอกจากนี้โรงเรียนต้องจัดกิจกรรมสนองนโยบายของรัฐเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีลักษณะนิสัยที่พึงประสงค์ เช่น รักการออกกำลังกาย มีน้ำใจนักกีฬา การอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมประเพณี ภูมิปัญญาไทยที่เป็นเอกลักษณ์ของชาติ การปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม การปลูกฝังคุณลักษณะประชาธิปไตย การรณรงค์ต่อต้านยาเสพติด การรณรงค์ยุติความรุนแรงในสตรีและเด็ก เป็นต้น

3. กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด ผู้บำเพ็ญประโยชน์ และรักษาดินแดน เป็นกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเต็มตามศักยภาพเพื่อเป็นพลเมืองดีของชาติ โดยมุ่งเน้นปลูกฝังความเป็นระเบียบวินัยซื่อสัตย์ สุจริต มีความรักสามัคคี อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้และบำเพ็ญประโยชน์เพื่อส่วนรวม

ความสัมพันธ์ของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนทั้ง 3 ประเภท

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนแต่ละประเภทถึงแม้จะมีจุดมุ่งหมายเฉพาะแตกต่างกัน แต่การจัดกิจกรรมทุกประเภทจะนำไปสู่เป้าหมายเดียวกัน ดังนั้นการจัดกิจกรรมที่หลากหลายจึงเป็นการเสริมเติมเต็มให้เกิดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เช่น การจัดกิจกรรมลูกเสือเนตรนารี

หรือยูวกาชาดหรือผู้บำเพ็ญประโยชน์จะต้องปฏิบัติตามกรอบหรือแนวทางที่องค์กรแต่ละประเภทกำหนด แต่ก็มีจุดร่วมกันคือการสร้างความมีระเบียบวินัยคุณลักษณะของการอยู่ร่วมกันในสังคมประชาธิปไตย ซึ่งจะช่วยเสริมจุดประสงค์ของแนะแนวในเรื่องการจัดการกับชีวิตการแก้ปัญหา การควบคุมตนเองของผู้เรียนบางครั้งครูอาจพบผู้เรียนที่มีปัญหาต้องการช่วยเหลือเป็นพิเศษจากกิจกรรมก็สามารถส่งต่อให้แนะแนวช่วยเหลือเป็นรายบุคคลหรือรายกลุ่ม ด้วยกระบวนการของแนะแนว ในทางกลับกันเมื่ออาจารย์แนะแนวพบว่าผู้เรียนบางคนมีความสนใจหรือความถนัดด้านกีฬาหรือดนตรีหรือศิลปะ ก็สามารถส่งไปเข้าร่วมกิจกรรมตามความสนใจ เพื่อฝึกทักษะหรือเรียนรู้ จนสามารถค้นพบความสามารถพิเศษของผู้เรียนได้

สุขพัชรา ชัมเจริญ (2545: 5) ให้ความเห็นว่าลักษณะของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะคือ

1. กิจกรรมแนะแนว

กิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนาความสามารถของผู้เรียนให้เหมาะสมตามความแตกต่างระหว่างบุคคล สามารถค้นพบและพัฒนาศักยภาพของตน เสริมสร้างทักษะชีวิต วุฒิภาวะทางอารมณ์การเรียนรู้เชิงพหุปัญญา และการสร้างสัมพันธภาพที่ดี ซึ่งผู้สอนทุกคนต้องทำหน้าที่แนะแนวให้คำปรึกษาด้านชีวิต การศึกษาต่อและการพัฒนาตนเองสู่โลกอาชีพและการมีงานทำ

2. กิจกรรมนักเรียน

กิจกรรมที่ผู้เรียนต้องปฏิบัติด้วยตนเองอย่างครบวงจร ตั้งแต่ศึกษา วิเคราะห์ วางแผน ปฏิบัติตามแผน ประเมินและปรับปรุงการทำงาน โดยเน้นการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม เช่น ลูกเสือเนตรนารี ยูวกาชาด และผู้บำเพ็ญประโยชน์ เป็นต้น

สำหรับกิจกรรมนักเรียนเป็นกิจกรรมที่เกิดจากความสมัครใจของผู้เรียน มุ่งพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์เพิ่มเติมจากกิจกรรมในกลุ่มสาระ เป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนช่วยกันคิด ช่วยกันทำช่วยกันแก้ปัญหา ส่งเสริมศักยภาพของผู้เรียนอย่างเต็มที่ รวมทั้งกิจกรรมที่มุ่งปลูกฝังความมีระเบียบวินัย รับผิดชอบ รู้สิทธิและหน้าที่ของตนเอง แบ่งตามความแตกต่างระหว่างกิจกรรมได้ 2 ลักษณะ

2.1 กิจกรรมพัฒนาความถนัด ความสนใจ ตามความต้องการของผู้เรียน กิจกรรมที่มุ่งเน้นการเติมเต็มความรู้ ความชำนาญและประสบการณ์ของผู้เรียนให้กว้างขวางยิ่งขึ้น เพื่อการค้นพบความถนัดความสนใจของตนเอง และพัฒนาตนเองให้เต็มศักยภาพตลอดจนการพัฒนาทักษะของสังคม และปลูกฝังจิตสำนึกของการทำประโยชน์เพื่อสังคม

2.2 กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยูวกาชาด และผู้บำเพ็ญประโยชน์กิจกรรมที่มุ่งปลูกฝัง ระเบียบวินัย กฎเกณฑ์ เพื่อการอยู่ร่วมกันในสภาพชีวิตต่างๆ นำไปสู่พื้นฐานการทำประโยชน์ให้แก่สังคม และวิถีชีวิตในระบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ซึ่งกระบวนการจัดให้เป็นไปตามข้อกำหนดของคณะกรรมการลูกเสือแห่งชาติยูวกาชาด สมาคมผู้บำเพ็ญประโยชน์และกรมการรักษาดินแดน

ในทางปฏิบัติสถานศึกษาจัดกิจกรรมในลักษณะของการบูรณาการองค์ความรู้ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องส่งเสริมการเรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ให้มีความกว้างขวางลึกซึ้งยิ่งขึ้น อีกทั้งให้ผู้เรียนได้ค้นพบและใช้ศักยภาพในตนเองอย่างเต็มที่ เลือกตัดสินใจได้อย่างมีเหตุผลเหมาะสมกับตนเอง สามารถวางแผนชีวิตและอาชีพได้อย่างมีคุณภาพ เน้นการเสริมสร้างทักษะชีวิต วุฒิภาวะทางอารมณ์ ศีลธรรมและจริยธรรมรู้จักสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีเพื่อปรับตัวเข้ากับบุคคลและสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างดีและมีความสุข เช่น กิจกรรมการสร้างเสริมความรู้สึกรักและเห็นคุณค่าในตนเอง กิจกรรมพัฒนาวุฒิภาวะทางอารมณ์ ศีลธรรม และจริยธรรม กิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตกิจกรรมสร้างเสริมประสิทธิภาพทางการเรียน เป็นต้น กิจกรรมเหล่านี้สามารถหลอมเข้าไปในการจัดกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด และผู้บำเพ็ญประโยชน์ ในลักษณะของการเข้าค่ายต่างๆ หรืออาจแยกจัดเป็นกิจกรรมเฉพาะทางได้ เช่น จัดกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด และผู้บำเพ็ญประโยชน์ โดยมุ่งการฝึกระเบียบวินัย การอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข กิจกรรมชมรมวิชาการ มุ่งเน้นประสบการณ์ความชำนาญเฉพาะเรื่องที่ถนัดและสนใจจากการเรียนรู้กลุ่มสาระต่างๆ ชุมนุมต่างๆ เพื่อการร่วมคิดค้นกิจกรรมที่สร้างสรรค์ก่อให้เกิดความสนุก ความสุข และพัฒนาทักษะทางสังคม ทั้งนี้แม้จะแยกจัดกิจกรรมเฉพาะทางก็สามารถบูรณาการกิจกรรมแนะแนวเข้าไว้ด้วย เพื่อให้ค้นพบศักยภาพของตนเอง

ขจิต ฝอยทอง และกาญจนา ทองอินทร์ (2546: 58-62) ลักษณะของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรขั้นพื้นฐาน สามารถแบ่งเป็น 2 ลักษณะ ดังนี้

1. กิจกรรมแนะแนว เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนาความสามารถของผู้เรียนให้เหมาะสมกับความแตกต่างระหว่างบุคคล สามารถค้นพบและพัฒนาศักยภาพของตน เสริมสร้างลักษณะชีวิต วุฒิภาวะทางอารมณ์ ครูผู้สอนทุกคนต้องทำหน้าที่แนะแนวให้คำปรึกษา ด้านชีวิต การศึกษาต่อและการพัฒนาตนเองสู่โลกอาชีพและการมีงานทำ

2. กิจกรรมนักเรียน เป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนปฏิบัติด้วยตนเองอย่างครบวงจร ตั้งแต่ศึกษาวิเคราะห์ ปฏิบัติการแผน ประเมินและปรับปรุงการทำงาน โดยเน้นการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม เช่น ลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาดและผู้บำเพ็ญประโยชน์ เป็นต้น กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนสามารถแบ่งตามลักษณะของกิจกรรมได้ดังนี้

2.1. กิจกรรมพัฒนาความถนัด (Attitude) ความสนใจ (Interest) ตามความต้องการของผู้เรียน (Need) เป็นกิจกรรมที่เพิ่มเติมความรู้ความชำนาญและประสบการณ์ของผู้เรียน (Experience) อย่างกว้างขวาง เช่น หอมภาษา งานประดิษฐ์ ประชาสัมพันธ์ งานเกษตร เป็นต้น

2.2. กิจกรรมที่ปลูกฝังระเบียบวินัย กฎเกณฑ์ การทำประโยชน์ให้แก่สังคม วิถีชีวิตในระบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข เช่นกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด ผู้บำเพ็ญประโยชน์ และรักษาดินแดน เป็นต้น การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนนั้น ต้อง

จัดกิจกรรมให้มีการบูรณาการกับองค์ความรู้ต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ส่งเสริมการเรียนรู้ตามสาระการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนค้นพบและพัฒนาศักยภาพตนเองอย่างเต็มที่

สมทรง ลิมาลัย (2549: 77) แบ่งกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนออกเป็น 2 ลักษณะ คือ

1. กิจกรรมแนะแนว

กิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาความสามารถของผู้เรียนให้เหมาะสมตามความแตกต่างระหว่างบุคคล ช่วยผู้เรียนให้ค้นพบและพัฒนาศักยภาพของตน พร้อมทั้งเสริมสร้างทักษะชีวิต วุฒิภาวะทางอารมณ์ และการมีสัมพันธภาพที่ดีต่อบุคคลและสังคมทั่วไป กิจกรรมแนะแนวจำแนกเป็น 4 กลุ่ม ดังนี้

- 1.1 กิจกรรมรู้จัก เข้าใจและเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น
- 1.2 กิจกรรมการแสวงหาและการใช้ข้อมูลสารสนเทศ
- 1.3 กิจกรรมการตัดสินใจและแก้ปัญหา
- 1.4 กิจกรรมการปรับตัวและดำรงชีวิต

2. กิจกรรมนักเรียน

กิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนเป็นผู้ปฏิบัติด้วยตนเองครบวงจร ตั้งแต่การศึกษา วิเคราะห์ วางแผนและปฏิบัติตามแผน ตลอดจนการประเมินและปรับปรุงการปฏิบัติงานโดยเน้นการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม หรือชุมนุมต่าง ๆ แบ่งเป็น 2 ชนิด คือ

2.1 กิจกรรมตามความถนัดและความสนใจของผู้เรียน เช่น ชุมนุมวิทยาศาสตร์ ชุมนุมดนตรี ชุมนุมกีฬาฟุตบอล เป็นต้น

2.2 กิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี ยุวกาชาด ผู้บำเพ็ญประโยชน์และรักษาดินแดน เพื่อปลูกฝังความเป็นพลเมืองดีของชาติ มีระเบียบวินัย มีความรักสามัคคี รู้จักเสียสละและช่วยเหลือผู้อื่น

จากข้อความข้างต้นสรุปได้ว่า ลักษณะของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ ได้แก่ กิจกรรมแนะแนว และกิจกรรมนักเรียน ซึ่งกิจกรรมนักเรียนยังแบ่งออกเป็น 2 กิจกรรม คือกิจกรรมแรก เป็นกิจกรรมตามความถนัดและความสนใจของผู้เรียน จัดเพื่อสนองความสนใจของผู้เรียน พัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ ทักษะ ความสามารถ เช่น ชุมนุมดนตรี ชุมนุมกีฬา กิจกรรมที่สองเป็นกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด ผู้บำเพ็ญประโยชน์ และรักษาดินแดน จัดเพื่อปลูกฝังให้ผู้เรียนมีระเบียบวินัย ซื่อสัตย์สุจริต มีความสามัคคี อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ รู้จักบำเพ็ญตนเป็นประโยชน์เพื่อส่วนรวม เป็นพลเมืองดีของชาติ

3. เป้าหมายของการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

กระทรวงศึกษาธิการ (2546) การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนได้กำหนดเป้าหมายเพื่อการพัฒนาผู้เรียน ดังนี้

1. ได้รับประสบการณ์ที่หลากหลาย เกิดความรู้ความชำนาญด้านวิชาการ วิชาชีพ และเทคโนโลยี

2. เห็นคุณค่าขององค์ความรู้ต่างๆ และสามารถนำความรู้และประสบการณ์ใช้ในการพัฒนาตนเองและประกอบอาชีพสุจริต

3. รู้จักและเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น มีวุฒิภาวะทางอารมณ์ มีกระบวนการคิด มีทักษะในการดำเนินชีวิตอย่างเหมาะสมและมีความสุข

4. ค้นพบและพัฒนาศักยภาพของตนเอง มองเห็นช่องทางในการสร้างงาน อาชีพในอนาคตได้เหมาะสมกับตนเอง

5. พัฒนาบุคลิกภาพ เจตคติ ค่านิยมที่ดีในการดำเนินชีวิต เสริมสร้างคุณธรรม และจริยธรรม

6. มีจิตสำนึกในความรับผิดชอบต่อตนเอง ครอบครัว สังคมและประเทศชาติ ตลอดจนความเป็นระเบียบ วินัย คุณธรรม และจริยธรรม

สุขพัชรา ชุ่มเจริญ (2545: 4) การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนมีเป้าหมาย ดังนี้

1. ผู้เรียนได้ประสบการณ์ที่หลากหลาย เกิดความรู้ความชำนาญ ทั้งวิชาการ และวิชาชีพอย่างกว้างขวางมากยิ่งขึ้น

2. ผู้เรียนค้นพบความสนใจ ความถนัด และพัฒนาความสามารถพิเศษเฉพาะตัว มองเห็นช่องทางในการสร้างงานอาชีพในอนาคตได้เหมาะสมกับตนเอง

3. ผู้เรียนเห็นคุณค่าขององค์ความรู้ต่างๆ สามารถนำความรู้และประสบการณ์ไปใช้ในการพัฒนาตนเองและประกอบสัมมาชีพ

4. ผู้เรียนพัฒนาบุคลิกภาพ เจตคติ ค่านิยม ในการดำเนินชีวิต และเสริมสร้างศีลธรรมจริยธรรม

5. ผู้เรียนมีจิตสำนึกและทำประโยชน์เพื่อสังคม และประเทศชาติ

ขจิต ฝอยทองและกาญจนา ทองอินทร์ (2546: 58-62) เป้าหมายของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนมีความหมายดังนี้

1. ผู้เรียนได้รับประสบการณ์หลากหลาย เกิดความรู้ (Knowledge) ความชำนาญ ทั้งวิชาการ (Academic) และวิชาชีพ (Professional)

2. ผู้เรียนค้นพบความสนใจและความถนัดของตนเอง เห็นช่องทางในการสร้างงานอาชีพในอนาคต

3. ผู้เรียนเห็นคุณค่าของความรู้ สามารถนำเอาประสบการณ์ เพื่อการพัฒนาตนเอง และประกอบอาชีพ

4. ผู้เรียนพัฒนาบุคลิกภาพ เจตคติ ค่านิยม ในการดำเนินชีวิต เสริมสร้างศีลธรรม และจริยธรรม

5. ผู้เรียนมีระเบียบวินัย มีความรับผิดชอบต่อ ทำประโยชน์เพื่อสังคมและประเทศชาติ จากข้อความข้างต้นสรุปได้ว่า เป้าหมายการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถ ความชำนาญด้านวิชาการ วิชาชีพ และเทคโนโลยี ค้นพบศักยภาพ

ของตนเองเน้นให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ที่หลากหลาย สามารถมองหาช่องทางในการสร้างงานอาชีพที่เหมาะสมกับตนเอง

4. หลักการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

กระทรวงศึกษาธิการ (2546: 3) กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนมีหลักการจัด ดังนี้

1. มีการกำหนดวัตถุประสงค์และแนวปฏิบัติที่ชัดเจนเป็นรูปธรรม
2. จัดให้เหมาะสมกับวัย วุฒิภาวะ ความสนใจ ความถนัด และความสามารถของผู้เรียนและวัฒนธรรมที่ดำรง
3. บูรณาการวิชาการกับชีวิตจริง ให้ผู้เรียนได้ตระหนักถึงความสำคัญของการเรียนรู้ตลอดชีวิต และรู้สึกสนุกกับการใฝ่รู้ใฝ่เรียน
4. ใช้กระบวนการกลุ่มในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ฝึกให้คิดวิเคราะห์ สร้างสรรค์จินตนาการ ที่เป็นประโยชน์และสัมพันธ์กับชีวิตในแต่ละช่วงวัยอย่างต่อเนื่อง
5. จำนวนสมาชิกมีความเหมาะสมกับลักษณะของกิจกรรมกลุ่ม
6. มีการกำหนดเวลาในการจัดกิจกรรมให้เหมาะสม สอดคล้องกับวิสัยทัศน์และเป้าหมายของสถานศึกษา
7. ผู้เรียนเป็นผู้ดำเนินการ มีครูเป็นที่ปรึกษา ถือเป็นหน้าที่และงานประจำโดยคำนึงถึงความปลอดภัย
8. ยึดหลักการมีส่วนร่วม โดยเปิดโอกาสให้ครู พ่อ แม่ ผู้ปกครอง ชุมชน องค์กร ทั้งภาครัฐและเอกชน มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม
9. มีการประเมินผลการปฏิบัติกิจกรรม โดยวิธีการที่หลากหลายและสอดคล้องกับกิจกรรมอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

ขจิต ฝอยทองและกาญจนา ทองอินทร์ (2546: 58-62) หลักการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

1. กำหนดวัตถุประสงค์และแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจนและเป็นรูปธรรม
2. จัดให้เหมาะสมกับวัย วุฒิภาวะ ความสนใจ ความถนัด และความสามารถของผู้เรียน (Ability)
3. บูรณาการเข้ากับชีวิตจริง ให้ผู้เรียนเห็นความสำคัญของการศึกษาตลอดชีวิต
4. ใช้กระบวนการกลุ่มในการจัดการเรียนรู้ ฝึกให้คิดวิเคราะห์ สร้างสรรค์จินตนาการที่เป็นประโยชน์สัมพันธ์กับชีวิตจริงในแต่ละช่วงวัย
5. จำนวนสมาชิกมีความเหมาะสมกับลักษณะกิจกรรม
6. มีการกำหนดเวลาในการจัดกิจกรรมให้เหมาะสม สอดคล้องกับวิสัยทัศน์และเป้าหมาย ของสถานศึกษา
7. ผู้เรียนเป็นผู้ดำเนินการ ครูเป็นเพียงที่ปรึกษา
8. เปิดโอกาสให้ครู ผู้ปกครอง ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม

9. มีการประเมินผลการจัดกิจกรรมด้วยวิธีการที่หลากหลายและสอดคล้องกับกิจกรรมอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

จากข้อความข้างต้นสรุปได้ว่า หลักการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน มีหลักการจัดดังนี้ มีการกำหนดวัตถุประสงค์และแนวทางการจัดกิจกรรมที่ชัดเจนเป็นรูปธรรม โดยคำนึงถึงวัย วุฒิภาวะ ความสนใจ ความถนัดและความสามารถของผู้เรียน สามารถบูรณาการกับชีวิตจริงได้ โดยผู้เรียนเป็นผู้ดำเนินการมีครูเป็นที่ปรึกษา เปิดโอกาสให้พ่อแม่ ผู้ปกครอง ชุมชนหรือองค์กร มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม

5. แนวการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

กระทรวงศึกษาธิการ (2546: 4) ได้กำหนดแนวทางการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาเกี่ยวกับกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรสถานศึกษา ที่คณะกรรมการสถานศึกษาจะต้องจัดทำขึ้นเพื่อเป็นแนวทางให้สถานศึกษาและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ใช้วางแผนในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนได้อย่างสอดคล้องตรงตามเจตนารมณ์ของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 เหมาะสมกับความพร้อมของชุมชน ตามสภาพปัญหาและความต้องการของผู้เรียน ตลอดจนวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา โดยมีกระบวนการจัดทำหลักสูตรหลักสูตรสถานศึกษาเกี่ยวกับกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ดังนี้

1. ศึกษาวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย ลักษณะอันพึงประสงค์ โครงสร้างหลักสูตรของสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาผู้เรียน เพื่อเป็นข้อมูลในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา

2. ศึกษาข้อมูลสารสนเทศ เช่น สภาพความพร้อมของโรงเรียน สภาพของชุมชน ท้องถิ่นสภาพปัญหาและความต้องการของผู้เรียน เพื่อเป็นข้อมูลการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา

3. วางแผนและจัดแผนการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดยกำหนดวัตถุประสงค์ กระบวนการ วิธีดำเนินการ สื่อ/อุปกรณ์ และการประเมินผลการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้สอดคล้องกับเป้าหมายที่วางไว้ เพื่อให้เกิดการพัฒนาผู้เรียนอย่างแท้จริง

4. กำหนดบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้ากิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ครูที่ปรึกษา กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ผู้เรียน ผู้ปกครอง และชุมชน เพื่อให้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

5. กำหนดการประเมินและเกณฑ์การประเมิน การผ่านกิจกรรมแต่ละภาคเรียน ชั้นปี และช่วงชั้นให้เป็นไปตามสถานศึกษากำหนด เพื่อให้การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนประสบผลสำเร็จ บรรลุผลตามเจตนารมณ์ของหลักสูตรผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายจะต้องให้ความสำคัญกับการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้มากขึ้น นอกจากจะต้องมีการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนแล้ว สถานศึกษาจะต้องมีการกำหนดครูผู้รับผิดชอบ มีการนิเทศ ติดตามผล และประเมินผลการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนอย่างจริงจัง

ขจิต ฝอยทองและกาญจนา ทองอินทร์ (2546: 58-62) กล่าวไว้ว่า แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน มีดังนี้

1. จัดกิจกรรมให้ส่งเสริมเกื้อกูลการเรียนรู้ตามกลุ่มสาระทั้ง 8 กลุ่ม เช่น โครงการอนุรักษ์วัฒนธรรมไทย
2. จัดกิจกรรมตามความสนใจ ความถนัด ตามธรรมชาติของผู้เรียนและชุมชน เช่น ชุมนุมกีฬา ชุมนุมดนตรีไทย เป็นต้น
3. จัดกิจกรรมให้ปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกในการทำประโยชน์ต่อสังคม เช่น กิจกรรมปลูกเสื่อ เนตรนารี รักษาดินแดนและเพื่อนเดือนเพื่อนเป็นต้น
4. จัดกิจกรรมให้บริการด้านต่างๆ ฝึกการทำงานที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองและส่วนรวมเช่น บริการห้องสมุด สหกรณ์ พยาบาล เป็นต้น

แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนจะมีความสัมพันธ์กับหลักสูตรสถานศึกษา การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาที่ดีจะทำให้ทุกคนทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา ทราบว่าสถานศึกษาจัดการศึกษาอย่างไร ซึ่งก่อให้เกิดประโยชน์ในการสร้างความเข้าใจ ความร่วมมือ การประสานงานในส่วนที่เกี่ยวข้องทุกด้านได้อย่างมีประสิทธิภาพ ภารกิจที่สำคัญก่อนการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนคือ การเตรียมความพร้อมในทุกด้าน ได้แก่

1. การสร้างความตระหนักให้ผู้เกี่ยวข้องเห็นความสำคัญและยอมรับ
2. การพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความเข้าใจ การนำไปใช้
3. แต่งตั้งคณะกรรมการของสถานศึกษาคณะต่างๆ ตามระเบียบของกระทรวงศึกษาธิการ และความจำเป็นของสถานศึกษา
4. การจัดทำระบบสารสนเทศ ให้มีข้อมูลใช้การจัดการศึกษา
5. จัดทำแผนพัฒนาคุณภาพนักเรียน

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2544: 33) แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนนั้น สถานศึกษาต้องจัดให้ผู้เรียนทุกคนเข้าร่วมกิจกรรมให้เหมาะสมกับวัย วุฒิภาวะ และความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน โดยคำนึงสิ่งต่อไปนี้

1. การจัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อเกื้อกูลส่งเสริมการเรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ เช่น การบูรณาการโครงการงาน องค์ความรู้จากกลุ่มสาระการเรียนรู้ เป็นต้น
2. การจัดกิจกรรมตามความสนใจ ความถนัดตามธรรมชาติ และความสามารถ ความต้องการของผู้เรียนและชุมชน เช่น ชมรมทางวิชาการต่าง ๆ เป็นต้น
3. จัดกิจกรรมเพื่อปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกในการทำประโยชน์ต่อสังคม เช่น กิจกรรมปลูกเสื่อ เนตรนารี เป็นต้น

4. จัดกิจกรรมประเภทบริการด้านต่างๆ ฝึกการทำงานที่เป็นประโยชน์ต่อตนเอง และส่วนร่วม

5. การประเมินผลการปฏิบัติกิจกรรมอย่างเป็นระบบ โดยให้ถือว่าเป็นเกณฑ์ การประเมินผลการผ่านช่วงชั้นเรียน

แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. 2545: 12) มีดังนี้

1. การกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมายและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ การกำหนดวิสัยทัศน์

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2546:28) ได้ระบุว่า วิสัยทัศน์ เป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องกำหนดใช้ในหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อการจัดการศึกษาตามหลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐานเน้นที่การพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนให้สูงขึ้นให้เพียงพอแก่ความจำเป็นใน การดำรงชีวิต การพัฒนาสังคมที่ตนอยู่ การนำไปสู่การแข่งขันระดับโลก ดังนั้น การพัฒนาผู้เรียน ให้มีคุณภาพดังกล่าวต้องอาศัยความมุ่งมั่นของผู้จัดต้องมีเป้าหมาย ต้องมีการรวมพลังเพื่อผลักดัน ไปสู่สิ่งที่มุ่งหวัง วิสัยทัศน์จึงเป็นเจตนารมณ์ อุดมการณ์ หลักการ หรือความเชื่อที่มองไปในอนาคต ข้างหน้า สามารถดำเนินการให้บรรลุผลตามที่กำหนดไว้

พสุ เดชะรินทร์ (2547) กล่าวว่า วิสัยทัศน์ จะเป็นการมองไปในอนาคต เป็นสิ่ง ที่จะบอกถึงสิ่งที่องค์กรอยากจะเป็นในอนาคต เป็นการบอกถึงทิศทางขององค์กรในอนาคต เต็ม ไปด้วยความคาดหวัง ข้อสมมติฐาน วิสัยทัศน์ยังไม่มีถูกหรือผิด เนื่องจากเป็นสิ่งที่เราอยากจะเป็น ในอนาคต การกำหนดวิสัยทัศน์ที่ดี จะต้องเริ่มต้นจากการประเมินดูว่าจะมีปัจจัยภายนอก องค์กรอะไรบ้างที่จะส่งผลกระทบต่ออุตสาหกรรม และองค์กรในอนาคต (ส่วนใหญ่การกำหนด วิสัยทัศน์จะอยู่ที่ไม่เกิน 5 ปี) ปัจจัยภายนอกเหล่านี้อาจจะเป็นในเรื่องของนโยบายของรัฐบาล การเข้ามาของกลุ่มแข่งขันใหม่ๆ พฤติกรรมของผู้บริโภคที่เปลี่ยนไปพัฒนาการของเทคโนโลยีใหม่ๆ สภาวะเศรษฐกิจซึ่งคุณลักษณะที่ดีของวิสัยทัศน์มีด้วยกันหกประการ ได้แก่ 1) Imaginable หรือ ภาพฝันในอนาคต 2) Desirable หรือมีความดึงดูดและน่าสนใจสำหรับบุคคลต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็นผู้ถือหุ้น ลูกค้า พนักงาน 3) Feasible หรือมีโอกาสของความเป็นไปได้ 4) Focused หรือ มีความชัดเจนเพียงพอที่จะเป็นรากฐาน สำหรับการตัดสินใจที่สำคัญขององค์กร 5) Flexible หรือกว้างเพียงพอต่อการเปลี่ยนแปลงในอนาคตและ 6) Communicable หรือสามารถที่จะสื่อสาร ได้ได้ง่ายและชัดเจน

สรุปได้ว่า วิสัยทัศน์ หมายถึง เป็นการสร้างภาพอนาคตที่มีเอกลักษณ์ มีความ เป็นไปได้ เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาของตน และมุ่งมั่นผลักดันทุกวิถีทางที่จะ ให้วิสัยทัศน์เป็นจริง

ภารกิจ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2546: 28) ระบุว่าภายหลังจากการกำหนดวิสัยทัศน์แล้วต้องกำหนดวิธีการที่จะดำเนินการเพื่อให้บรรลุตามวิสัยทัศน์ รวมทั้งจะเป็นการนำไปสู่การวางแผนปฏิบัติงานต่อไป การกำหนดภารกิจต้องให้ครบถ้วนตามที่วิสัยทัศน์กำหนด

เป้าหมาย

กรมวิชาการ (2544: 28) ได้ระบุเป้าหมายมีด้วยกัน 2 ประการ

1. เป้าหมายของสถานศึกษา สถานศึกษาแต่ละแห่งอาจมีเป้าหมายที่แตกต่างกันหรือเหมือนกันก็ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมของแต่ละท้องถิ่นที่สำคัญ
2. เป้าหมายของครูผู้สอน ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ ครูผู้สอนแต่ละคนควรมีเป้าหมายของตนเองว่าแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้จะมีเป้าหมายอะไร อย่างไร ซึ่งแต่ละคนอาจกำหนดเป้าหมายแตกต่างกันออกไป ขึ้นอยู่กับแต่ละท้องถิ่น

กรมวิชาการ (2545: 31) ระบุว่า เป้าหมายเป็นการคาดหวังด้านคุณภาพที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ที่สถานศึกษากำหนด และสอดคล้องกับจุดหมายของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

สรุปได้ว่า เป้าหมาย คือ ความคาดหวังด้านคุณภาพที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ที่สถานศึกษากำหนดและสอดคล้องกับจุดหมายของหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

คุณลักษณะอันพึงประสงค์

สำลี รักสุทธี (2545: 33) กล่าวว่า คุณลักษณะอันพึงประสงค์ คือ คุณลักษณะพฤติกรรมที่สถานศึกษาแต่ละแห่งอยากให้มี อยากให้เกิด อยากให้เป็น ซึ่งเป็นเป้าหมายที่สถานศึกษาต้องการพัฒนาผู้เรียนด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม

กรมวิชาการ (2544: 33) ระบุว่า สถานศึกษาต้องร่วมกับชุมชน กำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อเป็นเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียนด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมด้านคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่สถานศึกษาจะกำหนดเป็นคุณลักษณะอันพึงประสงค์นั้น สามารถกำหนดขึ้นได้ตามความต้องการโดยให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความจำเป็นที่จะต้องมีการปลูกฝังด้านคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมดังกล่าวให้แก่ผู้เรียนเพิ่มจากที่กำหนดไว้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ

2. การจัดโครงสร้างของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ควรจัดความพร้อมของสถานศึกษา ความต้องการของผู้เรียน ชุมชน โดยเน้นความหลากหลายทั้งรูปแบบและวิธีการ เน้นการปฏิบัติจริงเป็นหมู่คณะ สัมพันธ์กับชีวิตของผู้เรียน รวมทั้งตรวจสอบ ประเมินผลในสภาพจริงการบริหารจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน มีขั้นตอนดำเนินการ ดังนี้

1. ขั้นตอนการเตรียมความพร้อม เป็นหน้าที่ของสถานศึกษาที่จะต้องเตรียมวางแผน และเตรียมความพร้อม เพื่อให้การจัดกิจกรรมทุกประเภทดำเนินการให้บรรลุเป้าหมาย

1.1 การเตรียมความพร้อมของบุคลากร บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรม พัฒนาผู้เรียน ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าหมวด หัวหน้างาน ครูที่ปรึกษาผู้เรียน ซึ่งแต่ละฝ่ายจะแยกบทบาทได้ดังนี้

1.1.1 กรรมการสถานศึกษา มีบทบาทหน้าที่ ดังนี้

- 1) เห็นชอบแผนงานโครงการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
- 2) อำนวยความสะดวก ประสานงาน
- 3) ให้คำปรึกษาแนะนำ
- 4) ติดตามประเมิน

1.1.2 ผู้บริหารสถานศึกษา มีบทบาท ดังนี้

1) จัดทำระเบียบข้อบังคับว่าด้วยการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ของแต่ละสถานศึกษา

2) แต่งตั้งบุคลากรที่รับผิดชอบ

3) ให้การสนับสนุนและอำนวยความสะดวกในด้านการจัดสรรงบประมาณ การอนุมัติแผนดำเนินการ การใช้อาคารสถานที่ วัสดุ อุปกรณ์และการติดต่อประสานงานกับ แหล่งการเรียนรู้หรือการแสวงหาความร่วมมือจากบุคคลภายในและภายนอกสถานศึกษา

4) การให้คำปรึกษา แนะนำ นิเทศ ติดตาม ประเมินผลการดำเนิน กิจกรรมในภาพรวมของสถานศึกษา

- 5) การจัดโอกาส เวที ให้มีการแสดงผลงานของกิจกรรม
- 6) ชื่นชมผลงานและให้ขวัญกำลังใจแก่ผู้จัด

1.1.3 หัวหน้าหมวด/หัวหน้างานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนแต่ละประเภท มี บทบาทหน้าที่ ดังนี้

1) จัดทำแผนปฏิบัติการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแผนงานที่ได้รับ อนุมัติจากผู้บริหารสถานศึกษา

2) อำนวยความสะดวกให้แก่ครูที่ปรึกษาและผู้เรียนในการปฏิบัติ กิจกรรมให้เป็นไปตามแผนงาน

3) กำกับ ติดตาม การปฏิบัติงานของกิจกรรมแต่ละประเภท เป็นไปตามแผนงาน

4) พัฒนาบุคลากรให้สามารถปฏิบัติการได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งในกลุ่มของครู - อาจารย์ และผู้นำนักเรียน

5) ประสานความร่วมมือกับบุคลากรทั้งภายในและภายนอก สถานศึกษาเพื่อให้สามารถจัดกิจกรรมได้ตามแผนงาน

6) ให้คำปรึกษา แนะนำ นิเทศ ติดตาม ประเมินผลในภาพรวม
ของกิจกรรมแต่ละประเภท

7) ให้ขวัญกำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติงาน

1.1.4 ครูที่ปรึกษากิจกรรม มีบทบาทหน้าที่ดังนี้

1) กำหนดขอบข่ายวัตถุประสงค์ และแนวปฏิบัติของกิจกรรม

2) รับสมัครผู้เรียนเข้าร่วมกิจกรรม

3) ปฐมนิเทศ

4) จัดให้เลือกตั้งคณะกรรมการบริหารงานกิจกรรม

5) ให้คำปรึกษา แนะนำ การปฏิบัติกิจกรรม ทั้งการวางแผน
โครงการแผนโครงการ/โครงการ การปฏิบัติกิจกรรม การวัดและประเมินผลกิจกรรม

6) ตรวจสอบเวลาการร่วมกิจกรรม

7) ประเมินผลกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนทั้งเป็นรายบุคคลและรายกลุ่ม

8) บันทึกพฤติกรรมลงในสมุดพกความดีของผู้เรียนเป็นรายบุคคล

9) จัดให้ผู้เรียนแสดงความสามารถหรือผลงานของผู้เรียน

10) ให้ขวัญกำลังใจแก่ผู้เรียน

1.1.5 ผู้เรียน มีบทบาทหน้าที่ดังนี้

1) เข้าร่วมกิจกรรมตามความถนัดและความสามารถ

2) รับการปฐมนิเทศจากครูที่ปรึกษากิจกรรม

3) เลือกคณะกรรมการดำเนินงานในกิจกรรมที่เข้าร่วม

4) ประชุมวางแผน จัดทำแผน โครงการและปฏิบัติงาน

5) ปฏิบัติกิจกรรมตามแผนงานโครงการ

6) ประเมินผลการปฏิบัติกิจกรรม

7) สรุปผลการปฏิบัติกิจกรรม

1.2 การเตรียมความพร้อมด้านอาคารสถานที่ วัสดุ อุปกรณ์ และแหล่งการเรียนรู้การจัดการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนแต่ละประเภทให้มีประสิทธิภาพ ความพร้อมด้านอาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ และแหล่งการเรียนรู้ เป็นปัจจัยสำคัญที่ผู้เรียนจะใช้เป็นสื่อการเรียนรู้ได้ ซึ่งจะต้องจัดให้เหมาะสมกับลักษณะและประเภทของแต่ละกิจกรรม จำนวนกลุ่มผู้เรียนโดยจัดทำบัญชีการใช้หรือตารางควบคุมการใช้อาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์และแหล่งการเรียนรู้เพื่อให้สามารถใช้ทรัพยากรร่วมกันให้เกิดประโยชน์แก่ทุกฝ่าย หรือบางครั้งอาจต้องใช้แหล่งการเรียนรู้ภายนอกสถานศึกษาร่วมด้วย ซึ่งสถานศึกษาต้องมีแผนงานที่มีการติดต่อประสานงานไว้เป็นการล่วงหน้า

1.3 การจัดกลุ่มผู้เรียน ในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน การจัดกลุ่มผู้เรียนสามารถจัดได้หลายรูปแบบโดยพิจารณาตามความเหมาะสมของจำนวนผู้เข้าร่วมกิจกรรม ดังนี้

1.3.1 จัดกลุ่มตามระดับชั้น ได้แก่ กลุ่มชั้น ป.1 กลุ่มชั้น ป.2 ฯลฯ กลุ่มลักษณะนี้จะมีช่วงอายุที่ใกล้เคียงกัน ความรู้ความสามารถไม่แตกต่างกันมาก แล้วแบ่งกลุ่มย่อยๆ ตามความสนใจในการเข้าร่วมกิจกรรม

1.3.2 จัดกลุ่มตามกิจกรรม และแบ่งกลุ่มย่อยตามความรู้ ความสามารถของผู้เรียนโดยแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มระดับพื้นฐาน กลุ่มระดับกลาง และกลุ่มระดับสูง

1.3.3 จัดกลุ่ม โดยให้หมีเด็กทุกระดับชั้นอยู่ในกลุ่มเดียวกัน กิจกรรมที่จัดลักษณะนี้จะมีลักษณะที่พึงประสงค์ต่างๆ เช่น การเอื้อเฟื้อ ความมีระเบียบวินัย การอยู่ร่วมกัน การช่วยเหลือกัน ฯลฯ การจัดกลุ่มสามารถยืดหยุ่น หมุนเวียนไปได้ตามความเหมาะสมแล้วแต่กิจกรรม โดยคำนึงถึงผลประโยชน์ของผู้ร่วมกิจกรรมเป็นสำคัญ

1.4 การจัดเวลา

1.4.1 จัดกิจกรรมโดยใช้เวลาในหลักสูตรตามที่กำหนดไว้ในแต่ละสถานศึกษา เช่น กิจกรรมแนะแนว กิจกรรมลูกเสือ ยุวกาชาด ฯลฯ

1.4.2 จัดกิจกรรมโดยใช้เวลาในช่วงเปิดภาคเรียน โดยไม่ใช้เวลาในหลักสูตร เช่น ระยะเวลาสั้น หรือโครงการต่อเนื่องตลอดปี เช่น โครงการเข้าค่ายคุณธรรมจริยธรรม โครงการวันสำคัญ โครงการฝึกอาชีพ โครงการการแข่งขันกีฬา โครงการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ฯลฯ

2. การปฏิบัติกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่ส่งผลให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ และมีประสบการณ์หลากหลาย และสร้างจิตสำนึกที่ดีจะต้องเป็นกิจกรรมที่มีความหมายแก่ผู้เรียน คือ สนองความสนใจ ความถนัดความสามารถ และความต้องการของแต่ละบุคคล จึงจะสามารถดึงศักยภาพ ความสามารถพิเศษที่แอบแฝงอยู่ในตัวของผู้เรียนออกมาให้ประจักษ์เด่นชัด สร้างความภาคภูมิใจ มีจิตสำนึกที่ดีและมีคุณลักษณะนิสัยเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนจึงมีหลักการ ดังนี้

2.1 เป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนมีส่วนร่วมวางแผนหรือโครงการที่สัมพันธ์กับความสนใจความต้องการตามวัยของผู้เรียน และเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิตจริง

2.2 เป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนเป็นผู้ปฏิบัติจริงร่วมกันเป็นหมู่คณะโดยเน้นกระบวนการกลุ่ม

2.3 เป็นกิจกรรมบูรณาการที่นำความรู้หรือวิชาการในห้องเรียนมาสู่การปฏิบัติที่ค้นพบองค์ความรู้ใหม่ ทั้งในงานเชิงทักษะ งานศิลปะ งานอาชีพ และงานพัฒนาคุณภาพชีวิต

2.4 เป็นกิจกรรมที่เสริมความสัมพันธ์ระหว่างบ้าน วัด สถานศึกษา ชุมชน และต่อยอดภูมิปัญญาไทย

3. การจัดทำสาระของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

4. การออกแบบการเรียนรู้

กรองไต อุณหสฤต ได้กล่าวว่ำ การออกแบบการเรียนรู้ เป็นการออกแบบที่มีเป้าหมายความเข้าใจในการเรียนรู้ ผู้ออกแบบหรือผู้สอนจึงต้องคิดอย่างนักประเมินผล ตระหนักถึงหลักฐานของความเข้าใจ ชัดเจนและลึกซึ้ง โดยผู้เรียนสามารถอธิบาย แปลความ ในการนำไปประยุกต์ใช้ การออกแบบการเรียนรู้จึงเป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความสามารถ ในการแสดงความสามารถการนำเสนอมุมมองได้อย่างหลากหลาย

5. การประเมินผลการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

กระทรวงศึกษาธิการ (2546: 12) กล่าวไว้ว่า กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเป็นกิจกรรมที่สถานศึกษาต้องจัดให้ผู้เรียนในทุกช่วงชั้นการศึกษาเพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาความสามารถของตนเองตามความถนัดและความสนใจให้เต็มศักยภาพ โดยมุ่งเน้นการพัฒนาองค์รวมของความ เป็นมนุษย์ทั้งทางร่างกาย สติปัญญา อารมณ์และสังคม การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของสถานศึกษา จะต้องมีการดำเนินการอย่างมีเป้าหมาย มีรูปแบบ และวิธีการที่เหมาะสม ผู้เรียนต้องผ่านเกณฑ์ การประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามที่สถานศึกษากำหนดจึงจะผ่านเกณฑ์การประเมินช่วงชั้น

สถานศึกษาต้องจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนทั้งกิจกรรมแนะแนวและกิจกรรม นักเรียน การประเมินการเข้าร่วมกิจกรรมของผู้เรียนเป็นรายกิจกรรม โดยมีแนวการประเมิน กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ดังนี้

1. การประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนรายกิจกรรม

1.1 ผู้รับผิดชอบกิจกรรมประเมินการปฏิบัติกิจกรรมของผู้เรียนตามจุดประสงค์ ของแต่ละกิจกรรม โดยประเมินจากพฤติกรรมการปฏิบัติกิจกรรมและผลการปฏิบัติกิจกรรม ด้วยวิธีการที่หลากหลายตามสภาพจริง

1.2 ผู้รับผิดชอบกิจกรรมตรวจสอบการเข้าร่วมกิจกรรมของผู้เรียนว่าเป็นไป ตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนดไว้หรือไม่

1.3 ในกรณีที่มีกิจกรรมใดต้องใช้เวลาปฏิบัติตลอดปี เมื่อสิ้นภาคเรียนแรก ผู้รับผิดชอบกิจกรรมควรจัดให้มีการประเมินการปฏิบัติกิจกรรมของผู้เรียนเพื่อสรุปความก้าวหน้า และสภาพการจัดกิจกรรมของผู้เรียน ผู้เรียนระยะหนึ่งก่อนเพื่อปรับปรุงแก้ไขหรือส่งเสริมการ ปฏิบัติกิจกรรมของผู้เรียนให้เป็นไปอย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ และรายงานผลการประเมิน ให้ผู้ปกครองทราบ โดยทำการประเมินตามจุดประสงค์สำคัญของกิจกรรม และนำผลการประเมิน นั้นไปรวมกับผลการประเมินการร่วมกิจกรรมในภาคเรียนที่สอง เพื่อตัดสินผลการประเมินการ ผ่านจุดประสงค์ของกิจกรรม เมื่อสิ้นสุดปีการศึกษา (สิ้นสุดกิจกรรม)

1.4 ตัดสินให้ผู้เรียนที่ผ่านจุดประสงค์สำคัญของกิจกรรมและมีเวลาเข้าร่วม กิจกรรมครบตามเกณฑ์ให้เป็นผู้ผ่านการประเมิน ผู้เรียนที่มีผลการประเมินบกพร่องในเกณฑ์ใด เกณฑ์หนึ่งหรือทั้งสองเกณฑ์ จะเป็นผู้ไม่ผ่านการประเมินผลการร่วมกิจกรรม จะต้องซ่อมเสริม ข้อบกพร่องให้ผ่านเกณฑ์ก่อน จึงจะได้รับการตัดสินให้ผ่านกิจกรรม

2. การประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนผ่านช่วงชั้น

เป็นการประเมินสรุปผลการผ่านกิจกรรมตลอดช่วงชั้นของผู้เรียนแต่ละคน เพื่อนำผลไปพิจารณาว่าผ่านช่วงชั้น โดยมีขั้นตอนปฏิบัติ ดังนี้

2.1 กำหนดให้มีผู้รับผิดชอบในการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของผู้เรียนทุกคนตลอดช่วงชั้น

2.2 ผู้รับผิดชอบสรุปและประเมินผลการร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเป็นรายบุคคลตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด

2.3 นำเสนอผลการประเมินต่อคณะกรรมการบริหารหลักสูตรและวิชาการ เพื่อให้ความเห็นชอบ

2.4 เสนอผู้บริหารสถานศึกษาพิจารณาตัดสิน และอนุมัติผลการประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนผ่านช่วงชั้นต่อไป

3. การตัดสินการเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เป็นกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาการของผู้เรียน ตามมาตรฐานการเรียนรู้ของกลุ่มสาระการเรียนรู้ให้ครบถ้วนสมบูรณ์ยิ่งขึ้น และเป็นเงื่อนไขสำคัญอีกประการหนึ่งของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ผู้เรียนต้องเข้าร่วมกิจกรรมให้ครบถ้วน และผ่านการประเมินตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด จึงจะได้รับการพิจารณาตัดสินให้ผ่านช่วงชั้น การประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน มีแนวทางในการดำเนินการดังนี้

3.1. การประเมินผู้เรียนในการปฏิบัติกิจกรรม ผู้รับผิดชอบกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนแต่ละกิจกรรม และผู้เกี่ยวข้องดำเนินการประเมินการเข้าร่วมกิจกรรมของผู้เรียนตามวัตถุประสงค์ของกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง ตลอดช่วงเวลาของการจัดกิจกรรม โดยรวบรวมจากบันทึกการเข้าร่วมกิจกรรมและผลการปฏิบัติกิจกรรมและตัดสินผลการเข้าร่วมกิจกรรมเมื่อสิ้นสุดระยะเวลาปฏิบัติกิจกรรม

3.2 การตัดสินผลการเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้ประเมินและตัดสินเป็นรายกิจกรรม โดยพิจารณาจากผลการประเมินตามจุดประสงค์สำคัญของกิจกรรมกับเวลาเข้าร่วมกิจกรรมแล้วตัดสินตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด

3.3 การแจ้งผลการประเมิน การประเมินให้ระดับผลการเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้เป็นไปตามที่สถานศึกษากำหนด เมื่อได้ระดับผลการเข้าร่วมกิจกรรมแต่ละกิจกรรมแล้ว ควรแจ้งให้ผู้เรียนทราบโดยเร็ว และให้ผู้เรียนที่ไม่ผ่านเกณฑ์การประเมินทำการซ่อมเสริมให้ผ่านทุกๆ กิจกรรมขณะเดียวกันให้แจ้งผลการประเมินให้ฝ่ายทะเบียนของสถานศึกษابันทึกผลการเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของผู้เรียนแต่ละคนสะสมเป็นหลักฐาน

3.4 การสรุปผลการประเมินผ่านช่วงชั้น เมื่อจบช่วงชั้นนายทะเบียนจะรวบรวมผลการเข้าร่วมกิจกรรมของผู้เรียนในแต่ละช่วงชั้น ผู้เรียนที่มีผลการเข้าร่วมกิจกรรมได้ครบตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด จะได้รับการพิจารณาให้ผ่านช่วงชั้นร่วมกับเกณฑ์มาตรฐานการผ่าน

ช่วงชั้นอื่นๆ ผู้เรียนที่มีผลการเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนไม่ครบตามเกณฑ์ที่สถานศึกษา กำหนดจะต้องเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนต่อไป ให้ครบตามเกณฑ์จึงจะได้รับการพิจารณาให้ ผ่านช่วงชั้น

3.5 ข้อเสนอแนะการประเมินผลการเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ควรเป็น ดังนี้

3.5.1 ประเมินเวลาเข้าร่วมกิจกรรมของผู้เรียน ตามเกณฑ์ที่สถานศึกษา กำหนด

3.5.2 ประเมินการปฏิบัติกิจกรรมของผู้เรียนตามจุดประสงค์เพื่อตรวจสอบ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่กำหนดไว้ในจุดประสงค์คุณลักษณะของแต่ละกิจกรรม ซึ่งอาจประเมิน โดยครูที่ปรึกษา ผู้เรียนประเมินตนเองหรือกลุ่มเพื่อนประเมินกันเอง หรือผู้ปกครองมีส่วนร่วม ในการประเมิน

3.5.3 การประเมินผลงานของผู้เรียน ในโอกาสที่สถานศึกษาจัดให้ผู้เรียน แสดงผลงานหรือจัดนิทรรศการ หรือแฟ้มสะสมงานของผู้เรียน

3.5.4 ผู้เรียนทุกคนต้องผ่านการประเมินทั้งเวลาและพฤติกรรมจึงจะ ได้ผลการประเมินเป็น ผ่าน (ผ) เพื่อบันทึกในระเบียบแสดงผลการเรียน

3.5.5 กรณีที่ผู้เรียนไม่ผ่านกิจกรรม (มผ) ให้เป็นหน้าที่ของอาจารย์ที่ ปรึกษาที่จะต้องให้ความช่วยเหลือ ซ่อมเสริม ให้ผู้เรียนทำกิจกรรมตามเวลาที่ขาด หรือให้ปฏิบัติ กิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะที่ด้อยก่อน แล้วจึงทำการประเมินให้ผ่านกิจกรรม เพื่อบันทึกใน ระเบียบแสดงผลการเรียนได้ กรณีที่ครูที่ปรึกษาไม่สามารถช่วยเหลือ ซ่อมเสริม เพื่อปรับปรุง ผลการประเมินให้รายงานให้ผู้บริหารสถานศึกษาทราบ เพื่อดำเนินการช่วยเหลือผู้เรียนอย่าง เหมาะสมเป็นกรณีไป

3.5.6. สถานศึกษาควรจัดทำแบบบันทึกการปฏิบัติกิจกรรมของผู้เรียน ไว้เป็นหลักฐานเพื่อประโยชน์ของผู้เรียนในอนาคตต่อไป

ขจิต ฝอยทองและกาญจนา ทองอินทร์ (2546: 58-62) กล่าวว่าไว้ว่า การประเมินผล การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน มีดังนี้

1. ประเมินการปฏิบัติกิจกรรมของผู้เรียนตามวัตถุประสงค์ของแต่ละกิจกรรม โดยประเมินกิจกรรมด้วยวิธีการที่หลากหลาย

2. การประเมินกิจกรรมต้องคำนึงถึงเวลาในการร่วมกิจกรรม เป็นไปตามที่ สถานศึกษากำหนด การมีส่วนร่วมในกิจกรรม การบรรลุจุดประสงค์ของกิจกรรม

จากข้อความข้างต้นสรุปได้ว่า การประเมินผลการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน มี การประเมินผลดังนี้ ประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเป็นรายกิจกรรม ประเมินกิจกรรมพัฒนา ผู้เรียนผ่านช่วงชั้น ประเมินโดยตัดสินการเข้าร่วมกิจกรรม หรือตามที่สถานศึกษากำหนดการ ประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

6. การพัฒนาระบบการส่งเสริม สนับสนุน

จากข้อความข้างต้นสรุปได้ว่า แนวการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน มีแนวการจัด ดังนี้ คือ จัดให้สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 เหมาะสมกับความพร้อมของชุมชน ตามความสนใจของผู้เรียน ตามความถนัด ตามธรรมชาติของผู้เรียน โดยสถานศึกษาต้องพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาเกี่ยวกับกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน รวมทั้งต้องกำหนดครูผู้รับผิดชอบ มีการนิเทศ ติดตามผลและประเมินผลการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

บริบทสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศตูล

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระถมศึกษาศตูล เป็นหน่วยงานกำกับดูแล สนับสนุน ส่งเสริม และประสานการจัดการศึกษาของสถานศึกษา หน่วยงาน องค์กรและบุคคลต่างๆ ที่จัดการศึกษาภาคบังคับให้เป็นไปตามนโยบายและได้มาตรฐานการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระถมศึกษาศตูล จึงเป็นเสมือนหน่วยอำนวยความสะดวกให้กับสถานศึกษา และหน่วยงานจัดการศึกษาอื่นๆ ให้สามารถจัดการศึกษาได้อย่างคล่องตัวมีความเป็นอิสระ สามารถให้บริการทางการศึกษาได้อย่างทั่วถึง มีคุณภาพและเป็นธรรม ตลอดจนบริหารงานโดยองค์คณะบุคคลที่เรียกว่า คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา โดยมีอำนาจการบริหารการศึกษาภาคบังคับ ตั้งแต่ระดับปฐมวัย ระดับประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

ผลการดำเนินงาน

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระถมศึกษาศตูล มีหน้าที่จัดและส่งเสริมการจัดการศึกษาภาคบังคับ มีรายละเอียดดังนี้ (แผนปฏิบัติการ ประจำปีงบประมาณ 2553 สพป.สตูล)

1. ด้านปริมาณ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระถมศึกษาศตูล มีสถานศึกษาในสังกัด จำนวน 162 โรงเรียน มีนักเรียน จำนวน 31,089 คน ข้าราชการครู จำนวน 1,784 คน ครูอัตราจ้าง 36 คน พนักงานราชการ 188 คน และมีห้องเรียน จำนวน 1,801 ห้องเรียน

2. ด้านความเสมอภาคทางการศึกษา

ได้ส่งเสริม สนับสนุนให้สถานศึกษาในสังกัด จัดบริการการศึกษาให้กับเด็กในวัยเรียนอย่างทั่วถึงทุกกลุ่ม ทุกคน ดังนี้

ในปีการศึกษา 2553 มีอัตราการเข้าเรียนในสังกัด เมื่อเปรียบเทียบกับประชากรวัยเรียนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระถมศึกษาศตูล จำแนกตามระดับการศึกษา ดังนี้

- อัตราการเข้าเรียนระดับปฐมวัย ร้อยละ 75.30
- อัตราการเข้าเรียนระดับประถมศึกษา ร้อยละ 100
- อัตราการเข้าเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ร้อยละ 98.27

- อัตราการเข้าเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ร้อยละ 95.06
- อัตราการออกกลางคัน ร้อยละ 0.58 ของนักเรียนทั้งหมด

งานวิจัยเกี่ยวข้อง

วิเชียร วงศ์คำจันทร์ (2547) ได้ศึกษาสภาพการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภออุบลรัตน์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 4 ในช่วงชั้นที่ 1-2 ในปีการศึกษา 2547 พบว่า ด้านการวางแผนการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน สภาพการวางแผนการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งโดยรวมและรายข้อ เมื่อพิจารณาในแต่ละข้อพบว่า มีการปฏิบัติสูงสุดในข้อกำหนดบทบาทหน้าที่ของผู้บริหาร ครูผู้สอน กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในการปฏิบัติงานอย่างชัดเจน และมีการปฏิบัติต่ำสุดในข้อการสำรวจความต้องการของผู้เรียนที่จะเลือกกิจกรรม/ชุมนุม ตามความถนัดและความสนใจปัญหาการวางแผนกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน มีปัญหาในระดับปานกลาง ทั้งโดยรวมและรายข้อ เมื่อพิจารณาปัญหาในแต่ละข้อพบว่า มีปัญหาสูงสุดในด้านการจัดสรรงบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์ต่างๆ สำหรับการปฏิบัติกิจกรรมอย่างเหมาะสมและมีปัญหาต่ำสุดในการจัดตารางเรียนให้เหมาะสมกับเนื้อหา ของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน สำหรับด้านวิธีการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน พบว่า สภาพวิธีการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน มีการปฏิบัติโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาในแต่ละข้อ พบว่า มีการปฏิบัติสูงสุดในข้อกำหนดบุคลากรผู้รับผิดชอบการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในแต่ละกิจกรรมอย่างชัดเจน และมีการปฏิบัติต่ำสุดในข้อ จัดเวที/เปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงผลงานหรือความสามารถอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง ปัญหาวิธีการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน มีปัญหาโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาในแต่ละข้อ พบว่า มีปัญหาสูงสุดในข้อ จัดเวที/เปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงผลงานหรือความสามารถอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง และมีปัญหาต่ำสุดในข้อ ตรวจสอบเวลาการเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตลอดภาคเรียน ส่วนด้านการวัดผลประเมินผล พบว่า สภาพการวัดผลประเมินผลกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน มีการปฏิบัติโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาในแต่ละข้อ พบว่า มีการปฏิบัติสูงสุดในข้อ การนำผลการประเมินไปจัดทำรายงานผลการดำเนินการบริหารการศึกษา และมีการปฏิบัติต่ำสุดคือ เปิดโอกาสให้นักเรียน ผู้ปกครอง ตรวจสอบผลการประเมินการปฏิบัติกิจกรรม ปัญหาการวัดผลประเมินผลกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน มีปัญหาในระดับ ปานกลาง ทั้งโดยรวมและรายข้อ เมื่อพิจารณาปัญหาในแต่ละข้อ พบว่า มีปัญหาสูงสุดในข้อ เปิดโอกาสให้นักเรียน ผู้ปกครอง ตรวจสอบผลการประเมินการปฏิบัติกิจกรรม และมีปัญหาต่ำสุดคือ การมอบหมายภารกิจการวัดผลประเมินผล ให้มีผู้รับผิดชอบอย่างชัดเจนและเป็นกิจลักษณะ

พิพัฒน์ พลเกษตร (2547: 111 - 115) ได้ศึกษาการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ของโรงเรียนประถมศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา สุราษฎร์ธานี เขต 3 พบว่า หลักการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โรงเรียนส่วนใหญ่กำหนดให้ผู้เรียนมีบทบาทในการเข้าร่วมกิจกรรมตามความถนัดและความสนใจของนักเรียนให้ครูที่ปรึกษากิจกรรมมีบทบาทในการปฐมนิเทศให้ผู้เรียนเข้าใจเป้าหมายและวิธีการดำเนินการจัดกิจกรรมมีการกำหนดวัตถุประสงค์และแนวปฏิบัติการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้สอดคล้องกับนโยบาย วิสัยทัศน์ของโรงเรียน ประเด็นเรื่องขั้นตอนการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน มีการกำหนดแนวทางปฏิบัติในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน มีการเตรียมบุคลากรและจัดหาเอกสารเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้ศึกษาหาความรู้ กำหนดให้ผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้นิเทศ ติดตามและประเมินผล มีการสำรวจความพร้อมของสถานศึกษาด้านบุคลากร อาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์ ส่วนเรื่องการประเมินผลกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน มีการกำหนดให้ผู้เรียนเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้เกิดคุณลักษณะอันพึงประสงค์

เฉลิมพล พันธุ์บัว (2549: 78-87) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมด้านแรงจูงใจและการติดต่อสื่อสารกับบทบาทของผู้บริหารในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารุงเทพมหานคร และเปรียบเทียบการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ทำงานและขนาดของโรงเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ รองผู้อำนวยการสถานศึกษา ฝ่ายกิจกรรมนักเรียน หัวหน้ากลุ่มบริหารกิจการนักเรียน และหัวหน้ากลุ่มกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน สถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีพฤติกรรมด้านแรงจูงใจและการติดต่อสื่อสารอยู่ในระดับมากและมีบทบาทในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนอยู่ในระดับมาก พฤติกรรมด้านแรงจูงใจของผู้บริหารในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและพฤติกรรมติดต่อสื่อสารมีความสัมพันธ์กับบทบาทในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของผู้บริหารของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.63 ซึ่งแสดงว่าพฤติกรรมด้านแรงจูงใจของผู้บริหารในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และพฤติกรรมติดต่อสื่อสารร่วมกันสามารถอธิบายความแปรปรวนของบทบาทในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนได้ร้อยละ 39.20 นอกจากนี้ยังพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีวุฒิการศึกษา และประสบการณ์ทำงานแตกต่างกัน และอยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

ชมัยพร แก้วชิตน (2549: 108-122) ได้ทำการประเมินการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในโรงเรียนเครือข่ายการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544 และเปรียบเทียบการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในโรงเรียนเครือข่ายการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ตามความคิดเห็นของข้าราชการครูและนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา อุบลราชธานี จำแนกตามตำแหน่ง ระดับการศึกษา และขนาดของโรงเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ใน

การวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 24 คน ครูผู้สอนจำนวน 217 คน นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 377 คน รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น จำนวน 618 คน ผลการวิจัยพบว่า 1) การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในโรงเรียนเครือข่ายการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544 โดยรวมและรายด้านคือ ด้านบริบท ด้านผลผลิต ด้านปัจจัย และด้านกระบวนการอยู่ในระดับมาก 2) ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในโรงเรียนเครือข่ายการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544 ระหว่างข้าราชการครูและนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านปรากฏผลดังนี้ ด้านบริบท พบว่า ข้าราชการครูและนักเรียนที่มีตำแหน่งแตกต่างกันและมีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในโรงเรียนเครือข่ายการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนข้าราชการครูและนักเรียนที่อยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดของโรงเรียนแตกต่างกันมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ด้านปัจจัย พบว่า ข้าราชการครูและนักเรียนที่มีตำแหน่งแตกต่างกันและมีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในโรงเรียนเครือข่ายการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนข้าราชการครูและนักเรียนที่อยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดของโรงเรียนแตกต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ด้านกระบวนการ พบว่า ข้าราชการครูและนักเรียนที่มีตำแหน่งแตกต่างกันและมีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในโรงเรียนเครือข่ายการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนข้าราชการครูและนักเรียนที่อยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดของโรงเรียนแตกต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ด้านผลผลิต พบว่า ข้าราชการครูและนักเรียนที่มีตำแหน่งแตกต่างกันและมีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในโรงเรียนเครือข่ายการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนข้าราชการครูและนักเรียนที่อยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดของโรงเรียนแตกต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) ข้าราชการครูและนักเรียน ที่มีตำแหน่งแตกต่างกันและมีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ในโรงเรียนเครือข่ายการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนข้าราชการครูและนักเรียนที่อยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดของโรงเรียนแตกต่างกัน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

สุรรัตน์ พุ่มพวง (2550) ได้ศึกษาการประเมินการบริหารการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน พบว่า การประเมินการบริหารการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ใช้รูปแบบการประเมิน CIPP Model ได้แก่ การประเมินสภาวะแวดล้อม (C – Context Evaluation) มีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษามีความจำเป็นใน

การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ความเหมาะสมของวัตถุประสงค์และเป้าหมาย การประเมินปัจจัยเบื้องต้น (I – Input Evaluation) มีความพร้อมในการจัดกิจกรรม และได้รับการสนับสนุนงบประมาณเงินอุดหนุนจากรัฐบาล และงบประมาณของกรุงเทพมหานคร ได้จัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นให้เพียงพอแก่นักเรียน และได้ปรับกิจกรรมให้ใช้พื้นที่ตามความเหมาะสม ส่วนการประเมินการบริหารการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่สอดคล้องกับกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนใช้รูปแบบวงจรคุณภาพ PDCA พบว่า การวางแผน (Planning) ได้จัดประชุมผู้บริหารและครูผู้สอนเพื่อวางแผนจัดทำโครงการ – กิจกรรม ที่สอดคล้องกับกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน แต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำแผนงานโครงการ – กิจกรรม โดยสอบถามความต้องการของนักเรียน ผู้ปกครองนักเรียน และชุมชน การดำเนินการ (Doing) ได้ดำเนินการตามแผนงานที่กำหนดไว้ โดยสนับสนุนงบประมาณวัสดุ และอุปกรณ์ ให้คำปรึกษาแนะนำต่างๆ และมุ่งพัฒนาการสร้างสรรค์ความรู้ด้วยตนเอง ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทักษะการดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพ กระบวนการคิด การแก้ปัญหา คุณธรรม ค่านิยม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ประชาธิปไตย ภูมิปัญญาและศิลปวัฒนธรรม สุขภาพอนามัย การกีฬา และสันติภาพ การประเมินผล (Checking) มีการประเมินผลการปฏิบัติกิจกรรมโดยใช้วิธีการที่หลากหลายตามความเหมาะสม การประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาได้ตามมาตรฐาน และการประเมินผลผู้เรียนทุกคนได้ผ่านช่วงชั้นตามเกณฑ์ที่โรงเรียนกำหนดไว้ การพัฒนาปรับปรุง (Action) ได้ศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะจากการประเมินโครงการ – กิจกรรม โดยผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน ได้ประชุมหารือร่วมกันแก้ไข้ปัญหาและพัฒนาปรับปรุงในด้านต่างๆ สำหรับการพัฒนาปรับปรุงการบริหารการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 1) ด้านผู้เรียน มีการพัฒนาการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สุขศึกษาและพลศึกษา ศิลปะ นาฏศิลป์ และดนตรี การงานอาชีพและเทคโนโลยี ภาษาต่างประเทศ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ทักษะความรู้ภาษาอาหรับ กิจกรรมลูกเสือ – ยุวกาชาด กิจกรรมแนะแนว ระบบเผยแพร่ข่าวสารสู่ชุมชน และความรู้เกี่ยวกับกฎหมายคุ้มครองเด็ก 2) ด้านการบริหาร 2.1) บุคลากร ได้ส่งเสริมให้มีการจัดอบรมโครงการพัฒนาศักยภาพบุคลากร โครงการพัฒนาบุคลากรด้านการจัดการเรียนการสอน โครงการพัฒนาบุคลากรด้านคุณธรรมจริยธรรม โครงการพัฒนาบุคลากรเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ โครงการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ การจัดประชุมบุคลากรในโรงเรียนเป็นประจำทุกเดือน เพื่อปรึกษาหารือเกี่ยวกับนโยบาย แผนงาน แนวทางปฏิบัติงาน การจัดเตรียมการจัดการเรียนการสอน และการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 2.2) การจัดการได้จัดประชุมเพื่อร่วมกำหนดแผนงานโครงการ – กิจกรรม โดยการมีส่วนร่วมของครูผู้สอน นักเรียน ผู้ปกครอง นักเรียน และชุมชน แต่งตั้งผู้รับผิดชอบโครงการ – กิจกรรมต่างๆ เพื่อจัดเตรียมวางแผน การดำเนินงาน และการติดตามประเมินผล การอนุมัติแผนปฏิบัติงาน อำนวยความสะดวกในการปฏิบัติกิจกรรมให้แก่ครูผู้สอน และผู้เรียน การกำกับ ติดตาม และให้คำปรึกษาแนะนำ ให้การดำเนินงานเป็นไปตามแผนงานที่กำหนดไว้ 2.3) งบประมาณ ได้สนับสนุนค่าใช้จ่าย วัสดุ และอุปกรณ์ในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดย

การจัดทำแผนงบประมาณของแต่ละโครงการ – กิจกรรม ให้เพียงพอกับงบประมาณที่ได้รับจัดสรร และการปรับแผนงบประมาณที่มีเหลือจ่าย ไปดำเนินการโครงการ – กิจกรรมต่าง ๆ 2.4) การจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อมได้ส่งเสริมการปรับกิจกรรมให้เหมาะสมกับขนาดพื้นที่ของสถานที่ การจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อม ให้สะอาด สวยงาม และอำนวยความสะดวกของสถานที่ในการจัดกิจกรรม ส่งเสริมการจัดแหล่งการเรียนรู้ มุมรักการอ่าน ห้องวิทยาศาสตร์ ห้องสมุด ห้องสมุดเคลื่อนที่ และการขอจัดซื้อที่ดินบริเวณโรงเรียน เพื่อขยายพื้นที่ของโรงเรียนให้มีเพิ่มขึ้น 2.5) การประเมินผล ได้ส่งเสริมการประเมินผลกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ด้วยวิธีการที่หลากหลาย โดยให้ผู้เรียนประเมินตนเอง จัดทำบันทึกผลการเข้าร่วมกิจกรรม การประเมินผลกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนผ่านช่วงชั้น แจ้งให้ผู้ปกครองนักเรียนทราบ การจัดทำรายงานการประเมินผลกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และจัดทำสรุปการประเมินโครงการ – กิจกรรม 3) ด้านผู้ปกครองนักเรียนและชุมชน ได้ประสานความร่วมมือจากผู้ปกครองนักเรียนและชุมชน ในการเข้าร่วมประชุมการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และประสานความร่วมมือในการจัดวิทยากรจากชุมชนเพื่อมาให้ความรู้แก่ผู้เรียน และการติดตามประเมินผลการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 4) การศึกษาระดับความคิดเห็นของ ครูผู้สอน นักเรียน และผู้ปกครองนักเรียน พบว่า ในภาพรวมมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยในด้านผลที่ได้จากการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ได้คะแนนค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมา การจัดกระบวนการเรียนรู้ในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน การสนับสนุนการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน การวางแผนการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และการประเมินผลการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 5) การเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูผู้สอน นักเรียน และผู้ปกครองนักเรียน ที่มีต่อการบริหารจัดการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน พบว่า ในภาพรวมและรายด้าน นักเรียนและผู้ปกครองนักเรียน มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนแตกต่างกันทุกด้าน ในด้านการวางแผนการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน การสนับสนุนการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน การจัดกระบวนการเรียนรู้ในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน การประเมินผลการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และผลที่ได้จากการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดยนักเรียนมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากกว่าผู้ปกครองนักเรียน สำหรับครูผู้สอนมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันกับนักเรียน และผู้ปกครองนักเรียน

มณี ครุไชยศรี (2550) ได้ศึกษาการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนมงฟอร์ตวิทยาลัย จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า สภาพและปัญหาการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนมงฟอร์ตวิทยาลัย แผนกประถม ซึ่งประกอบด้วย กิจกรรมลูกเสือกิจกรรมแนะแนว และกิจกรรมชมรมเสริมหลักสูตร ในการดำเนินการจัดกิจกรรมนั้น มี 2 กิจกรรม คือ กิจกรรมลูกเสือ และกิจกรรมแนะแนวที่มีโครงสร้างแผนงานโครงการ อยู่ในฝ่ายกิจการนักเรียนส่วนกิจกรรมชมรมเสริมหลักสูตรไม่ได้กำหนดในโครงสร้างแต่กำหนดเป็นงาน โดยมอบหมายให้หัวหน้าช่วงชั้นร่วมมือประสานงานการจัดกิจกรรมกับหัวหน้าระดับชั้นและครูผู้สอนในการจัดกิจกรรมนั้นอยู่ในกรอบของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน สามารถ

ดำเนินการได้ครบกระบวนการตั้งแต่ขั้นตอนการวางแผนจนถึงขั้นตอนสุดท้ายคือ ประเมินผลการจัดกิจกรรมหลักในการจัดกิจกรรม คือ ให้ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ เนื้อหาสาระกิจกรรมก็สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน ในด้านผู้บริหารพบว่าให้การสนับสนุน ส่งเสริมการจัดกิจกรรมอย่างเต็มที่ โดยมุ่งเน้นความหลากหลายและสนับสนุนให้บุคลากรและผู้เรียนได้พัฒนาตนเองไปพร้อมๆ กัน ในลักษณะแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ตลอดจนเอื้อต่อการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ เช่น บุคลากร ชุมชน แหล่งเรียนรู้ภายใน ภายนอก ตลอดจนเครือข่ายผู้ปกครองก็เปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม ด้านผู้เรียนนั้น พบว่า มีความรู้ตามเกณฑ์มาตรฐาน มีทักษะที่สังเกตได้เด่นชัดในกิจกรรมชมรมเสริมหลักสูตร ซึ่งผู้เรียนส่วนใหญ่สามารถเลือกเรียนได้ตามความถนัดของตนเองส่วนกิจกรรมลูกเสือยังมีผู้เรียน ส่วนน้อยที่ยังต้องพัฒนาทักษะการปฏิบัติตามหลักสูตรลูกเสือ ส่วนกิจกรรมแนะแนวสามารถให้บริการได้ตามแผนงาน นอกจากนี้ผลจากการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ยังมีส่วนส่งเสริมด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน และระบบประกันคุณภาพทั้งภายในและภายนอกในมาตรฐานด้านผู้เรียนสำหรับแนวทางในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน คือ แผนการจัดกิจกรรม ควรมีลักษณะการยืดหยุ่นได้ ควรส่งเสริมให้บุคลากรพัฒนาทักษะการจัดกิจกรรมลูกเสือ กิจกรรมชมรมเสริมหลักสูตร ควรพัฒนาสถานที่และจัดหาอุปกรณ์ให้มีความเหมาะสมกับกิจกรรมและตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนเพิ่มขึ้น ตลอดจนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีการนำเสนอผลงานกิจกรรมของผู้เรียนในโอกาสต่างๆ เพิ่มขึ้นด้วย

ศติ ปรีชา (2550: 91-99) ได้ศึกษาการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของสถาบันการอาชีวศึกษา จังหวัดลำปาง ผลการวิจัย พบว่า สภาพการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของสถาบันการอาชีวศึกษาจังหวัดลำปาง โดยรวมทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านการวางแผน ด้านการจัดองค์กร ด้านการนำองค์กรและด้านการควบคุมองค์กร มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากเกือบทุกข้อทุกด้าน ซึ่งบุคลากรประกอบด้วย ผู้บริหารหัวหน้างาน ครูผู้สอนและนักศึกษามีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่าทั้งโดยรวม 4 ด้าน และในแต่ละด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก สภาพการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนทั้ง 4 ด้าน กิจกรรมในแต่ละด้านที่มีการปฏิบัติต่ำกว่ากิจกรรมอื่น ซึ่งสมควรได้รับการพัฒนาคือ การสนับสนุนงบประมาณอย่างเพียงพอต่อการดำเนินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน การจัดตั้งเครือข่ายความร่วมมือจากผู้ปกครองนักศึกษาในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน การพัฒนาระบบการสื่อสารประชาสัมพันธ์งานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพ และการรายงานผลการประเมินให้บุคลากรทุกฝ่าย ผู้ปกครอง ชุมชนรับทราบ

บทที่ 3

วิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาและเปรียบเทียบระดับการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของสถานศึกษาตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศตูล จำแนกตามประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งและขนาดสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา โดยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศตูล ที่เปิดทำการสอนในช่วงชั้นที่ 1-2 และ 3 ปีการศึกษา 2553 รวม 164 โรงเรียน มีจำนวนผู้บริหารสถานศึกษาทั้งสิ้น 164 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศตูล. 2553)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศตูล ที่เปิดทำการสอนในช่วงชั้นที่ 1-2 และ 3 ปีการศึกษา 2553 จำนวน 130 โรงเรียน มีจำนวนผู้บริหารสถานศึกษาทั้งสิ้น 130 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan. 1970: 608 - 609) และดำเนินการเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบสองขั้นตอน

1. การกำหนดกลุ่มตัวอย่างตามตารางสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan. 1970: 608 - 609) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 130 คน แล้วดำเนินการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยใช้ขนาดของโรงเรียนเป็นชั้นตามสัดส่วนของจำนวนประชากร แล้วจึงทำการสุ่มอย่างง่าย

2. คำนวณหาสัดส่วนในแต่ละชั้นภูมิ จากขนาดกลุ่มตัวอย่าง 164 คน จำแนกตามขนาดของโรงเรียน จากโรงเรียนทั้งหมด 164 โรงเรียน โดยการจับฉลากรายชื่อโรงเรียนตามขนาดมาขนาดละ ร้อยละ 80 โรงเรียน เพื่อخذเซกการสุญหายของแบบสอบถาม เก็บรวบรวมข้อมูลจากโรงเรียนขนาดเล็ก 43 ฉบับ ขนาดกลาง 67 ฉบับ และขนาดใหญ่ 20 ฉบับ รวมทั้งหมด 130 ฉบับ รายละเอียดกลุ่มตัวอย่างแสดงดังตาราง 1 (ผ่องศรี วิณิชยศุภวงค์ม. ม.ป.ป.:106)

ตาราง 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ขนาดสถานศึกษา	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
ขนาดเล็ก	54	43
ขนาดกลาง	84	67
ขนาดใหญ่	26	20
รวม	164	130

เครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของสถานศึกษาตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งผู้วิจัยได้พัฒนามาจากแบบสอบถามของพิพัฒนา พลเกษตร (2547) และของมณี ครุไชยศรี (2550) แบ่งเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) ประกอบด้วย ประสพการณ์ในการดำรงตำแหน่ง และขนาดสถานศึกษา

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของสถานศึกษาตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษา มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแบบของลิเคิร์ต (Likert) โดยแบ่งเป็น 6 ด้าน ดังนี้

1. การกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมายและคุณลักษณะอันพึงประสงค์
2. การจัดโครงสร้างของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
3. การจัดทำสาระของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
4. การออกแบบการเรียนรู้
5. การประเมินผลการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
6. การพัฒนาระบบการส่งเสริม สนับสนุน

กำหนดเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

5 หมายถึง	มีการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนอยู่ในระดับมากที่สุด
4 หมายถึง	มีการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนอยู่ในระดับมาก
3 หมายถึง	มีการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนอยู่ในระดับปานกลาง
2 หมายถึง	มีการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนอยู่ในระดับน้อย
1 หมายถึง	มีการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนอยู่ในระดับน้อยที่สุด

กำหนดเกณฑ์การแปลความหมายของคะแนนไว้ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2545: 100)

คะแนนเฉลี่ย	การแปลความหมาย
4.51 – 5.00	มีการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนอยู่ในระดับมากที่สุด
3.51 – 4.50	มีการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนอยู่ในระดับมาก
2.51 – 3.50	มีการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนอยู่ในระดับปานกลาง
1.51 – 2.50	มีการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนอยู่ในระดับน้อย
1.00 – 1.50	มีการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนอยู่ในระดับน้อยที่สุด

การหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. นำแบบสอบถามของพิพัฒน์ พลเกษตร (2547: 139 - 150) และมณี ครุไชยศรี (2550) มาพัฒนาปรับแก้ไขให้สอดคล้องกับงานวิจัยครั้งนี้

2. หาคุณภาพด้านความเที่ยงตรงของแบบถาม โดยส่งให้ผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของสถานศึกษา และผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดผลการศึกษา จำนวน 3 ท่าน พิจารณาตรวจสอบความตรงของเนื้อหา (Content Validity) แล้วนำความเห็นของผู้เชี่ยวชาญมา คำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับเนื้อหา เพื่อพิจารณาตรวจสอบการครอบคลุมเนื้อหา ความเหมาะสม ความถูกต้อง และความสมบูรณ์ แล้วนำมาปรับปรุงให้ถูกต้อง สมบูรณ์ยิ่งขึ้น โดยใช้ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามนั้นกับประเด็นหลักของเนื้อหา ตามวิธีการของโรวินลลีและแฮมเบิลตัน (Rovinelli and Hambleton. 1978: 34 - 37; อ้างอิงมาจาก พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2540: 117) โดยกำหนดการให้คะแนน ดังนี้

- +1 เมื่อแน่ใจว่าข้อความวัดได้ตรงหรือสอดคล้องกับนิยามที่ระบุไว้
- 0 เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อความวัดได้ตรงหรือสอดคล้องกับนิยามที่ระบุไว้
- 1 เมื่อแน่ใจว่าไม่ตรงกับข้อความวัดได้ตรงหรือสอดคล้องกับนิยามที่ระบุไว้

โดยค่าดัชนีความสอดคล้องที่ยอมรับได้มากกว่า 0.67 ซึ่งผลการพิจารณาพบว่า แบบสอบถามมี ค่าดัชนีความสอดคล้อง ตั้งแต่ 0.67 ถึง 1.00 ซึ่งผ่านเกณฑ์การพิจารณาทุกข้อ จากนั้นนำ แบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง อีกครั้ง

3. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (Try-Out) กับผู้บริหารสถานศึกษา ในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสตูล จำนวน 34 คน ซึ่งไม่ใช่ กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ แล้วนำผลการตอบแบบสอบถามมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามด้วยสูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficients) ของครอนบัก (Cronbach. 1970:161 อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด. 2535: 96) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.96

4. จัดพิมพ์แบบสอบถามเป็นฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้ในการเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ติดต่อขอหนังสือแนะนำตัวผู้วิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาดไทย ถึงผู้บริหารสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม และดำเนินการส่งแบบสอบถามกลับคืนยังผู้วิจัย
2. เมื่อได้รับแบบสอบถามคืน ผู้วิจัยดำเนินการตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของการตอบแบบสอบถามแล้วนำผลไปจัดกระทำและวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้ ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ มีขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. วิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง และขนาดสถานศึกษา โดยหาค่าความถี่ และค่าร้อยละ
2. วิเคราะห์ระดับการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของสถานศึกษาตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีสุทธารักษ์ ใน 6 ด้าน โดยการหาค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยภาพรวม และรายด้าน
3. วิเคราะห์เปรียบเทียบระดับการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของสถานศึกษาตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีสุทธารักษ์ จำแนกตามประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง โดยใช้สถิติทดสอบค่าที (t - test) และขนาดสถานศึกษา ใช้สถิติทดสอบค่าเอฟ (F-test) แบบวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และเมื่อพบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะตรวจสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ ตามวิธีการของเชฟเฟ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ ได้แก่ วิเคราะห์หาค่าความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha - Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach)

2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

2.1 สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2.2 สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ การทดสอบค่าที (t- test) และทดสอบค่าเอฟ (F-test) แบบวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และเมื่อพบว่ามีแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะตรวจสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ ตามวิธีการของเซฟเฟ

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของสถานศึกษาตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีสะเกษ ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิจัยตามลำดับดังนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ย
S.D.	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
t	แทน	ค่าแจกแจงที (t – distribution)
F	แทน	ค่าแจกแจงเอฟ (F – distribution)
df	แทน	ระดับชั้นของความเป็นอิสระ
SS	แทน	ผลรวมของคะแนนเบี่ยงเบนยกกำลังสอง (Sum of Squares)
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยผลรวมของคะแนนเบี่ยงเบนยกกำลังสอง (Mean Squares)
*	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ระดับการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของสถานศึกษาตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีสะเกษ โดยภาพรวมรายด้าน และรายข้อ

ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบระดับการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของสถานศึกษาตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีสะเกษ จำแนกตามประเภทการดำเนินการดำรงตำแหน่ง และขนาดสถานศึกษา

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตาม ประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง และขนาดสถานศึกษา รายละเอียดดังตาราง 2

ตาราง 2 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง และขนาดสถานศึกษา

สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
ประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง		
ต่ำกว่า 5 ปี	51	39.23
ตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป	79	60.77
รวม	130	100.00
ขนาดสถานศึกษา		
ขนาดเล็ก	43	33.08
ขนาดกลาง	67	51.54
ขนาดใหญ่	20	15.38
รวม	130	100.00

จากตาราง 2 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสตูลส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 60.77 และปฏิบัติงานอยู่ในสถานศึกษาขนาดกลาง คิดเป็นร้อยละ 51.54

ตอนที่ 2 ระดับการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของสถานศึกษาตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสตูล โดยภาพรวม รายด้าน และรายข้อ

ผลการศึกษาระดับการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของสถานศึกษาตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสตูล โดยภาพรวม รายด้าน และรายข้อ แสดงรายละเอียดดังตาราง 3 – 10

2.1 ผลการศึกษาระดับการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของสถานศึกษาตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีสะเกษ โดยภาพรวมและรายด้าน แสดงรายละเอียดดังตาราง 3

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของสถานศึกษาตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีสะเกษ โดยภาพรวมและรายด้าน

การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	\bar{X}	S.D.	การแปลความหมาย
1. การกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย และคุณลักษณะอันพึงประสงค์	3.24	0.76	ปานกลาง
2. การจัดโครงสร้างของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	3.19	0.71	ปานกลาง
3. การจัดทำสาระของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	3.82	0.50	มาก
4. การออกแบบการเรียนรู้	3.29	0.62	ปานกลาง
5. การประเมินผลการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	3.50	0.49	ปานกลาง
6. การพัฒนาระบบการส่งเสริม สนับสนุน	3.44	0.56	ปานกลาง
รวม	3.41	0.61	ปานกลาง

จากตาราง 3 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีสะเกษ มีทัศนะต่อการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของสถานศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.41$, S.D. = 0.61) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า เกือบทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นด้านการจัดทำสาระของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.82$, S.D. = 0.50)

2.2 ผลการศึกษาระดับการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของสถานศึกษาตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีสะเกษ รายข้อรายละเอียดดังตาราง 4 – 9

ตาราง 4 ผลการศึกษาระดับการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของสถานศึกษาตามทัศนะของ
ผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศตุล
จำแนกรายข้อ ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมายและคุณลักษณะอันพึงประสงค์

ที่	การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย และคุณลักษณะอันพึงประสงค์	\bar{X}	S.D.	การแปล ความหมาย
1	การกำหนดวิสัยทัศน์ให้สอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน	2.95	1.08	ปานกลาง
2	การกำหนดภารกิจให้สอดคล้องกับความคิด และการปฏิบัติงานของสถานศึกษาและชุมชน	3.45	0.85	ปานกลาง
3	การกำหนดเป้าหมายให้ครอบคลุมคุณลักษณะอันพึง- ประสงค์	3.32	0.95	ปานกลาง
	รวม	3.24	0.76	ปานกลาง

จากตาราง 4 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาศตุล มีทัศนะต่อการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของสถานศึกษา ด้านการกำหนด
วิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมายและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ รายข้อทุกข้ออยู่ในระดับปานกลาง
ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การกำหนดภารกิจให้สอดคล้องกับความคิดและการปฏิบัติงานของ
สถานศึกษาและชุมชน ($\bar{X} = 3.45$, S.D. = 0.85) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การกำหนด
วิสัยทัศน์ให้สอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน ($\bar{X} = 2.95$, S.D. = 1.08)

ตาราง 5 ผลการศึกษาระดับการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของสถานศึกษาตามทัศนะของ
ผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศตุล
จำแนกรายข้อ ด้านการจัดโครงสร้างของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

ที่	การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ด้านการจัดโครงสร้างของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	\bar{X}	S.D.	การแปล ความหมาย
1	การกำหนดโครงสร้างของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา	3.30	0.93	ปานกลาง
2	การกำหนดโครงสร้างของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมายของ สถานศึกษา	2.99	0.75	ปานกลาง

ตาราง 5 (ต่อ)

ที่	การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ด้านการจัดโครงสร้างของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	\bar{X}	S.D.	การแปล ความหมาย
3	การกำหนดสาระการเรียนรู้สอดคล้องกับหลักสูตร แกนกลาง	3.35	1.05	ปานกลาง
4	การจัดเวลาเรียนในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเหมาะสม และสอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา	3.13	0.88	ปานกลาง
	รวม	3.19	0.71	ปานกลาง

จากตาราง 5 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศตุล มีทัศนะต่อการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของสถานศึกษา ด้านการจัดโครงสร้างของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน รายข้อทุกข้ออยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.19$, S.D. = 0.71) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การกำหนดสาระการเรียนรู้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลาง ($\bar{X} = 3.35$, S.D. = 1.05) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การกำหนดโครงสร้างของกิจกรรมผู้เรียนพัฒนาสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมายของสถานศึกษา ($\bar{X} = 2.99$, S.D. = 0.75)

ตาราง 6 ผลการศึกษาระดับการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของสถานศึกษาตามทัศนะของ
ผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศตุล
จำแนกรายข้อ ด้านการจัดทำสาระของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

ที่	การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ด้านการจัดทำสาระของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	\bar{X}	S.D.	การแปล ความหมาย
1	การกำหนดสัดส่วนเวลาในแต่ละกิจกรรมมีความเหมาะสม	3.95	0.99	มาก
2	กำหนดสัดส่วนระหว่างสาระการเรียนรู้พื้นฐานกับ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนมีความเหมาะสม	3.89	1.15	มาก
3	การกำหนดสาระการเรียนรู้ในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน	4.18	0.80	มาก
4	การจัดทำคำอธิบายสาระการเรียนรู้ของกิจกรรมพัฒนา ผู้เรียนเหมาะสมและสอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา	3.82	0.80	มาก
5	การจัดทำหน่วยการเรียนรู้แผนการเรียนรู้ครอบคลุมและ เหมาะสม	3.28	0.87	ปานกลาง
	รวม	3.82	0.50	มาก

จากตาราง 6 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีสะเกษ มีทัศนะต่อการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของสถานศึกษา ด้านการจัดทำสาระของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนรายชื่อเกือบทุกข้ออยู่ในระดับมาก ยกเว้นการจัดทำหน่วยการเรียนรู้ แผนการเรียนรู้ครอบคลุมและเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.28$, S.D. = 0.87) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การกำหนดสาระการเรียนรู้ในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน ($\bar{X} = 4.18$, S.D. = 0.80)

ตาราง 7 ผลการศึกษาระดับการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของสถานศึกษาตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีสะเกษ จำแนกรายข้อ ด้านการออกแบบการเรียนรู้

ที่	การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ด้านการออกแบบการเรียนรู้	\bar{X}	S.D.	การแปล ความหมาย
1	การจัดทำหน่วยเรียนรู้ให้มีการบูรณาการระหว่าง กลุ่มสาระอื่น	3.15	0.56	ปานกลาง
2	การกำหนดให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองและจาก สื่อการเรียนรู้ที่เหมาะสมและยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ	3.13	1.08	ปานกลาง
3	การจัดทำหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติในการจัดและ ประเมินผลการเรียนของสถานศึกษา	3.58	0.67	มาก
รวม		3.29	0.62	ปานกลาง

จากตาราง 7 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีสะเกษ มีทัศนะต่อการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของสถานศึกษา ด้านการออกแบบการเรียนรู้ รายชื่อเกือบทุกข้ออยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นการจัดทำหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติในการจัดและประเมินผลการเรียนของสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.58$, S.D. = 0.67) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การกำหนดให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองและจากสื่อการเรียนรู้ที่เหมาะสมและยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ($\bar{X} = 3.13$, S.D. = 1.08)

ตาราง 8 ผลการศึกษาระดับการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของสถานศึกษาตามทัศนะของ
ผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสตูล
จำแนกรายข้อ ด้านการประเมินผลการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

ที่	การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ด้านการประเมินผลการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	\bar{X}	S.D.	การแปล ความหมาย
1	การกำหนดรูปแบบวิธีการวัดผลประเมินผลในระดับ ชั้นเรียน และระดับสถานศึกษาให้สอดคล้องกับแนว การวัดผลประเมินผล หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน	3.34	0.84	ปานกลาง
2	การกำหนดเกณฑ์การวัดผลประเมินผลที่เหมาะสม กับผู้เรียนและสภาพของชุมชน	3.38	0.65	ปานกลาง
3	การกำหนดการจบ ผ่านกิจกรรม เหมาะสมกับผู้เรียน	3.62	0.90	มาก
4	การกำหนดวิธีการประเมินผลของสถานศึกษาที่เน้น การประเมินตามสภาพความเป็นจริง	3.52	0.85	มาก
5	การจัดทำเอกสารประเมินการเรียนรู้สอดคล้องกับหลักสูตร สถานศึกษา	3.19	0.50	ปานกลาง
	รวม	3.41	0.66	ปานกลาง

จากตาราง 8 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาสตูล มีทัศนะต่อการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของสถานศึกษา ด้านการ
ประเมินผลการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน รายข้อเกือบทุกข้ออยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นการ
กำหนดการจบผ่านกิจกรรมเหมาะสมกับผู้เรียน และการกำหนดวิธีการประเมินผลของสถานศึกษา
ที่เน้นการประเมินตามสภาพความเป็นจริงอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.62$, S.D. = 0.90), ($\bar{X} = 3.52$,
S.D. = 0.85) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การจัดทำเอกสารประเมินการเรียนรู้สอดคล้องกับ
หลักสูตรสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.19$, S.D. = 0.50)

ตาราง 9 ผลการศึกษาระดับการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของสถานศึกษาตามทัศนะของ
ผู้บริหารสถานศึกษา ในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศตูล
จำแนกรายข้อ ด้านการพัฒนาระบบการส่งเสริม สนับสนุน

ที่	การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ด้านการพัฒนาระบบการส่งเสริม สนับสนุน	\bar{X}	S.D.	การแปล ความหมาย
1	การพัฒนากระบวนการแนะแนว	3.64	0.48	มาก
2	การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนและห้องสมุดโรงเรียน	3.28	0.87	ปานกลาง
3	การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพ	3.22	0.61	ปานกลาง
4	การวัดเครือข่ายกิจกรรมพัฒนาระหว่างครูในสถานศึกษา และนอกสถานศึกษา	3.08	0.53	ปานกลาง
5	การจัดทำร่างกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนก่อนนำเสนอ	3.32	1.03	ปานกลาง
6	การเรียบเรียงสิ่งที่กำหนดให้เป็นกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	3.83	0.89	มาก
7	การปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการ สถานศึกษาชั้นพื้นฐาน	3.55	0.79	มาก
	รวม	3.44	0.56	ปานกลาง

จากตาราง 9 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศตูล มีทัศนะต่อการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของสถานศึกษา ด้านการพัฒนาระบบการส่งเสริมสนับสนุนรายข้อเกือบทุกข้ออยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นการเรียบเรียงสิ่งที่กำหนดให้เป็นกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน การพัฒนากระบวนการแนะแนว และการปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.83$, S.D. = 0.89), ($\bar{X} = 3.64$, S.D. = 0.48) และ ($\bar{X} = 3.55$, S.D. = 0.79) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การวัดเครือข่ายกิจกรรมพัฒนาระหว่างครูในสถานศึกษาและนอกสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.08$, S.D. = 0.53)

ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบระดับการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของสถานศึกษาตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศตูล จำแนกตามประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง และขนาดสถานศึกษา

ผลการเปรียบเทียบระดับการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของสถานศึกษาตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศตูล จำแนกตามประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง และขนาดสถานศึกษา แสดงดังตาราง 10 - 11

ตาราง 10 ผลการเปรียบเทียบระดับการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของสถานศึกษาตามทัศนะ
ของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
สตูล จำแนกตามประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง

การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	ต่ำกว่า 5 ปี		ตั้งแต่ 5 ปี		t	P
			ขึ้นไป			
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
1. การกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจเป้าหมาย และคุณลักษณะอันพึงประสงค์	3.21	0.75	3.26	0.77	-0.35	0.72
2. การจัดโครงสร้างของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	3.18	0.73	3.20	0.71	-0.14	0.89
3. การจัดทำสาระของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	3.79	0.51	3.85	0.50	-0.63	0.53
4. การออกแบบการเรียนรู้	3.31	0.64	3.28	0.62	0.26	0.80
5. การประเมินผลการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	3.50	0.47	3.50	0.50	-0.01	0.99
6. การพัฒนาระบบการส่งเสริมสนับสนุน	3.39	0.54	3.47	0.57	-0.81	0.42
รวม	3.40	0.39	0.05	79.00	-0.17	0.87

จากตาราง 10 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาสตูล ที่มีประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งต่างกันมีทัศนะต่อการจัดกิจกรรม
พัฒนาผู้เรียนของสถานศึกษาในภาพรวมและรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญ
ทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตาราง 11 ผลการเปรียบเทียบระดับการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของสถานศึกษาตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศตุล จำแนกตามขนาดสถานศึกษา

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	P
1. การกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจเป้าหมายและคุณลักษณะอันพึงประสงค์					
ระหว่างกลุ่ม	0.47	2	0.23	0.40	0.67
ภายในกลุ่ม	73.81	127	0.58		
รวม	74.28	129			
2. การจัดโครงสร้างของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน					
ระหว่างกลุ่ม	0.89	2	0.44	0.86	0.42
ภายในกลุ่ม	65.06	127	0.51		
รวม	65.94	129			
3. การจัดทำสาระของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน					
ระหว่างกลุ่ม	0.01	2	0.01	0.02	0.98
ภายในกลุ่ม	32.52	127	0.26		
รวม	32.53	129			
4. การออกแบบการเรียนรู้					
ระหว่างกลุ่ม	0.42	2	0.21	0.54	0.59
ภายในกลุ่ม	49.80	127	0.39		
รวม	50.23	129			
5. การประเมินผลการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน					
ระหว่างกลุ่ม	0.51	2	0.26	1.06	0.35
ภายในกลุ่ม	30.60	127	0.24		
รวม	31.11	129			
6. การพัฒนาระบบการส่งเสริมสนับสนุน					
ระหว่างกลุ่ม	0.35	2	0.18	0.56	0.57
ภายในกลุ่ม	39.94	127	0.31		
รวม	40.29	129			

ตาราง 11 (ต่อ)

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	P
โดยภาพรวม					
ระหว่างกลุ่ม	0.00	2	0.00	0.01	1.00
ภายในกลุ่ม	18.34	127	0.14		
รวม	18.34	129			

จากตาราง 12 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสตูล ที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดต่างกัน มีทัศนะต่อการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

บทที่ 5

การสรุป การอภิปราย และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของสถานศึกษาตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศตูล มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบระดับการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของสถานศึกษาตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศตูล จำแนกตามประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง และขนาดสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศตูล ที่เปิดทำการสอนในช่วงชั้นที่ 1-2 และ 3 ปีการศึกษา 2553 จำนวน 130 โรงเรียน มีจำนวนผู้บริหารสถานศึกษาทั้งสิ้น 130 คน ซึ่งได้มาจากการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan. 1970: 608 - 609) และดำเนินการเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของสถานศึกษาตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษา มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแบบของลิเคิร์ต (Likert) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติทดสอบค่าที (t-test) และสถิติทดสอบค่าเอฟ (F - test) แบบวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว ผู้วิจัยได้นำเสนอสรุปผลการวิจัย การอภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ ตามรายละเอียดดังนี้

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศตูล มีทัศนะต่อการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของสถานศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า เกือบทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นด้านการจัดทำสารของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน อยู่ในระดับมาก

2. ผลการเปรียบเทียบระดับการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของสถานศึกษาตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศตูล พบว่า

2.1 ผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศตูล ที่มีประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งต่างกันมีทัศนะต่อการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของสถานศึกษาในภาพรวมและรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน

2.2 ผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสตูล ที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดต่างกัน มีทัศนะต่อการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน

การอภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยสามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสตูล มีทัศนะต่อการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของสถานศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า เกือบทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นด้านการจัดทำสาระของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน อยู่ในระดับมาก อภิปรายผลเป็นรายด้านได้ดังนี้

ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมายและคุณลักษณะอันพึงประสงค์

จากผลการวิจัยพบว่า การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของสถานศึกษาด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมายและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามทัศนะผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสตูล ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ การกำหนดภารกิจให้สอดคล้องกับความคิดและการปฏิบัติงานของสถานศึกษาและชุมชน กล่าวคือ การกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย คุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อใช้ในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนต้องมีความสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา โดยที่การกำหนดภารกิจจะต้องเป็นไปตามวิสัยทัศน์ ซึ่งวิสัยทัศน์ก็ย่อมต้องมีเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาของตน ซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2546) ที่ระบุว่าภายหลังจากการกำหนดวิสัยทัศน์แล้วต้องกำหนดวิธีการที่จะดำเนินการเพื่อให้บรรลุตามวิสัยทัศน์ รวมทั้งจะเป็นการนำไปสู่การวางแผนปฏิบัติงานต่อไป การกำหนดภารกิจต้องให้ครบถ้วนตามที่วิสัยทัศน์กำหนด และสอดคล้องกับวิวัฒนาการ ระเบียบทฤษฎี (2545) กล่าวว่า วิสัยทัศน์ เป็นการสร้างภาพอนาคตที่มีเอกลักษณ์เป็นอุดมคติ มีความน่าฟังปรารถนามีความเป็นไปได้ เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาของตน และมุ่งมั่นผลักดันทุกวิถีทางที่จะให้วิสัยทัศน์นั้นเป็นจริง นอกจากนี้การที่จะกำหนดภารกิจให้สอดคล้องกับความคิดและการปฏิบัติงานของสถานศึกษาและชุมชนได้นั้น จะต้องมีการสำรวจข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของสถานศึกษาและชุมชน รวมไปถึงลักษณะหรือสภาพของพื้นที่บริเวณที่ตั้งของสถานศึกษาด้วย

ด้านการจัดโครงสร้างของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

จากผลการวิจัยพบว่า การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของสถานศึกษาด้านการจัดโครงสร้างของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนผู้เรียนตามทัศนะผู้บริหารสถานศึกษา ในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสตูล ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ย

มากที่สุดคือ การกำหนดสาระการเรียนรู้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลาง กล่าวคือการจัดโครงสร้างของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเป็นการกำหนดสาระการเรียนรู้ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังและการจัดเวลาเรียน แต่สิ่งที่เป็นปัญหาและเป็นสิ่งที่ผู้บริหารกังวลมากที่สุดคือ การกำหนดสาระการเรียนรู้ให้มีความสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลาง เนื่องจากกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนมักจะมุ่งเน้นเพิ่มเติมจากกิจกรรมที่ได้จัดให้เรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มสาระไม่ได้เน้นตัววิชาการเป็นหลัก แต่จะต้องสอดแทรกความรู้ที่ไม่ขัดกับหลักสูตรแกนกลาง ซึ่งสอดคล้องกับการให้ความหมายคำว่ากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของกรมวิชาการ (2544) ที่กล่าวไว้ว่า เป็นกิจกรรมที่จัดให้ผู้เรียนได้พัฒนาความสามารถของตนเองตามศักยภาพ มุ่งเน้นเพิ่มเติมจากกิจกรรมที่ได้จัดให้เรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มสาระ การเข้าร่วมและปฏิบัติกิจกรรมที่เหมาะสมร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุขกับกิจกรรมที่เลือกด้วยตนเองตามความถนัดและความสนใจอย่างแท้จริง การพัฒนาที่สำคัญ ได้แก่ การพัฒนาองค์รวมของความเป็นมนุษย์ให้ครบทุกด้าน ทั้งร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม โดยอาจจัดเป็นแนวทางหนึ่งที่จะสนองนโยบายในการสร้างเยาวชนของชาติ ให้เป็นผู้มีศีลธรรม จริยธรรม มีระเบียบวินัย และมีคุณภาพ เพื่อพัฒนาองค์รวมของความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกของการทำประโยชน์เพื่อสังคม ซึ่งสถานศึกษาจะต้องดำเนินการอย่างมีเป้าหมาย มีรูปแบบและวิธีการที่เหมาะสม

ด้านการจัดทำสาระของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

จากผลการวิจัยพบว่า การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนด้านการจัดทำสาระของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามทัศนะผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสตูล ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ การกำหนดสาระการเรียนรู้ในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน สอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2546) ที่ว่าด้วยเรื่องของหลักการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนว่าจะต้องจัดให้เหมาะสมกับวัย วุฒิภาวะ ความสนใจ ความถนัด และความสามารถ ของผู้เรียนและวัฒนธรรมที่ดำรง ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของพิพรรณ พลเกษตร (2547: 111 - 115) ที่พบว่า หลักการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนโรงเรียนส่วนใหญ่กำหนดให้ผู้เรียนมีบทบาทในการเข้าร่วมกิจกรรมตามความถนัดและความสนใจของนักเรียนให้ครูที่ปรึกษากิจกรรมมีบทบาทในการปฐมนิเทศให้ผู้เรียนเข้าใจเป้าหมายและวิธีการดำเนินการจัดกิจกรรมมีการกำหนดวัตถุประสงค์และแนวปฏิบัติการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้สอดคล้องกับนโยบายและวิสัยทัศน์ของโรงเรียน

ด้านการออกแบบการเรียนรู้

จากผลการวิจัยพบว่า การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนด้านการออกแบบการเรียนรู้ตามทัศนะผู้บริหารสถานศึกษา ในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสตูล ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ การจัดทำหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติในการจัดและประเมินผลการเรียนของสถานศึกษา กล่าวคือการจัดทำหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติในการจัดและประเมินผลการเรียนจะต้องเป็นไปตามมาตรฐานเดียวกัน ซึ่งสอดคล้อง

กับกรมวิชาการ (2544) ที่กล่าวว่าสถานศึกษาในฐานะผู้รับผิดชอบจัดการศึกษา จะต้องจัดทำหลักเกณฑ์ และแนวปฏิบัติในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของสถานศึกษา เพื่อบุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายถือปฏิบัติร่วมกัน และเป็นไปในตามมาตรฐานเดียวกัน สถานศึกษาต้องมีการเรียนรู้ของผู้เรียนจากการวัดผลและประเมินทั้งในระดับชั้นเรียน ระดับสถานศึกษา ระดับเขตพื้นที่สถานศึกษา และระดับชาติ ตลอดจนการประเมินภายนอกเพื่อใช้เป็นข้อมูลสร้างความมั่นใจเกี่ยวกับคุณภาพของผู้เรียนแก่ผู้เกี่ยวข้อง ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา นอกจากนี้การจัดทำหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติในการวัดและประเมินผลการเรียนต้องมีวิธีที่หลากหลาย และสอดคล้องกับกิจกรรมอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับกรมวิชาการ (2544) ว่าด้วยหลักการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนนั้นจะต้องมีการประเมินผลจัดกิจกรรมโดยวิธีที่หลากหลาย และสอดคล้องกับกิจกรรมอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง โดยให้ถือว่าเป็นเกณฑ์การประเมินผลการผ่านช่วงชั้นเรียน

ด้านการประเมินผลการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

จากผลการวิจัยพบว่า การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนด้านการประเมินผลการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามทัศนะผู้บริหารสถานศึกษา ในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีสะเกษฯ ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ การกำหนดการจบ ผ่านกิจกรรม เหมาะสมกับผู้เรียน แสดงให้เห็นว่าสถานศึกษามีการกำหนดการจบ ผ่านกิจกรรม ที่เหมาะสมกับผู้เรียน สอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการ (2546: 12) ที่กล่าวว่า กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเป็นกิจกรรมที่สถานศึกษาต้องจัดให้ผู้เรียนในทุกช่วงชั้นการศึกษาเพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาความสามารถของตนเองตามความถนัดและความสนใจให้เต็มศักยภาพ โดยมุ่งเน้นการพัฒนาองค์รวมของความเป็นมนุษย์ทั้งทางร่างกาย สติปัญญา อารมณ์และสังคม การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของสถานศึกษาจะต้องมีการดำเนินการอย่างมีเป้าหมาย มีรูปแบบ และวิธีการที่เหมาะสม ผู้เรียนต้องผ่านเกณฑ์การประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามสถานศึกษา กำหนดจึงจะผ่านเกณฑ์การประเมินช่วงชั้น ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ วิเชียร วงศ์คำจันทร์ (2547) ที่พบว่า สภาพการวัดผลประเมินผลกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ในโรงเรียนประถมศึกษาอำเภออุบลรัตน์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 4 ในช่วงชั้นที่ 1-2 มีการปฏิบัติโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาในแต่ละข้อ พบว่า มีการปฏิบัติสูงสุดในประเด็นการนำผลการประเมินไปจัดทำรายงานผลการดำเนินการบริหารการศึกษา

ด้านการพัฒนาระบบการส่งเสริม สนับสนุน

จากผลการวิจัยพบว่า การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนด้านการพัฒนาระบบการส่งเสริม สนับสนุนตามทัศนะผู้บริหารสถานศึกษา ในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีสะเกษฯ ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ การเรียบเรียงสิ่งที่กำหนดให้เป็นกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน กล่าวคือ การพัฒนาระบบการส่งเสริม สนับสนุน หมายถึง การพัฒนากิจกรรมนักเรียนกิจกรรม ลูกเสือ เนตรนารี กิจกรรมแนะแนว แต่ต้องมีการ

เรียบเรียงรายละเอียดกระบวนการจัดทำกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของสถานศึกษามาเป็นกิจกรรมพัฒนา ซึ่งอาจมีหลายขั้นตอนและต้องคำนึงถึงความสมบูรณ์ ครอบคลุม และความครบถ้วน ซึ่งถือเป็นการพัฒนาระบบการส่งเสริมสนับสนุนด้วยอีกทางหนึ่งนั่นเอง

2. ผลการเปรียบเทียบระดับการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของสถานศึกษาตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีสะเกษ พบว่าผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีสะเกษ ที่มีประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง และปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดต่างกัน มีทัศนะต่อการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของสถานศึกษาในภาพรวมและรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 กล่าวคือ ประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งและขนาดสถานศึกษาไม่ส่งผลกระทบต่อความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของสถานศึกษา สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ชมัยพร แก้วชิตน (2549: 108 - 122) ที่พบว่าข้าราชการครูและนักเรียนที่อยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดของโรงเรียนแตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในโรงเรียนเครือข่ายการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544 ไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะการนำไปใช้

1. จากผลการวิจัย พบว่า การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของสถานศึกษาด้านการจัดโครงสร้างของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษา และหัวหน้ากิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ควรจัดประชุมปรึกษาหารือกับครูที่ปรึกษากิจกรรมผู้เรียน เพื่อวางแผนปรับปรุงการจัดโครงสร้างของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในปีการศึกษาต่อไปให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
2. สถานศึกษาควรมีการส่งเสริมและสนับสนุนผู้บริหารสถานศึกษาเข้ารับการฝึกอบรมเกี่ยวกับกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในด้านต่าง ๆ ร่วมกันระหว่างโรงเรียน เพื่อแลกเปลี่ยนทัศนคติซึ่งกันและกัน อันจะทำให้เกิดความคิดใหม่ๆ ในการนำมาเป็นแนวทางจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาสภาพปัญหาการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของสถานศึกษาตามทัศนะของครูและนักเรียน
2. ควรศึกษาความคิดเห็นต่อการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของนักเรียนในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีสะเกษ

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

1. นายจำลอง คำอำไพ	ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลมะนัง
2. นายรักชาติ ข้างแก้ว	ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนผังปาล์ม 3
3. นายระเริง รัตนเกษตร	ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนผังปาล์ม 7

ภาคผนวก ข

คุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ตาราง 13 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถามการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
ของสถานศึกษาตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีสะเกษ

ข้อ	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	IOC	สรุปผล	ข้อ	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	IOC	สรุปผล
1	1	1	1	1	ใช้ได้	15	1	1	0	0.67	ใช้ได้
2	1	1	1	1	ใช้ได้	16	1	1	1	1	ใช้ได้
3	1	1	1	1	ใช้ได้	17	1	1	1	1	ใช้ได้
4	1	1	1	1	ใช้ได้	18	1	1	1	1	ใช้ได้
5	1	1	1	1	ใช้ได้	19	1	1	1	1	ใช้ได้
6	1	1	1	1	ใช้ได้	20	0	1	1	0.67	ใช้ได้
7	1	1	1	1	ใช้ได้	21	1	1	1	1	ใช้ได้
8	1	1	1	1	ใช้ได้	22	1	1	1	1	ใช้ได้
9	1	1	1	1	ใช้ได้	23	1	1	1	1	ใช้ได้
10	1	1	1	1	ใช้ได้	24	1	1	1	1	ใช้ได้
11	1	1	1	1	ใช้ได้	25	1	1	0	0.67	ใช้ได้
12	1	1	1	1	ใช้ได้	26	1	1	1	1	ใช้ได้
13	1	1	1	1	ใช้ได้	27	1	0	1	0.67	ใช้ได้
14	1	1	1	1	ใช้ได้						

ภาคผนวก ค

แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง

การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของสถานศึกษาตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษา
ในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสตูล

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อศึกษาการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของสถานศึกษาตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสตูล ในฐานะที่ท่านเป็นบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของสถานศึกษา คำตอบของท่านจะเป็นประโยชน์อย่างมากต่อการวิจัยในครั้งนี้ โปรดได้ตอบแบบสอบถามด้วยตัวท่านเองจนครบทุกข้อ

2. แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบ

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของสถานศึกษาตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสตูล

ผู้วิจัยขอรับรองว่าจะสงวนคำตอบและข้อมูลของท่านไว้เป็นความลับ ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลในภาพรวมของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสตูล ดังนั้นจึงไม่กระทบกระเทือนต่อตัวท่านและโรงเรียนของท่านแต่อย่างใด ข้อมูลนี้จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน สังกัดสถานศึกษาชั้นพื้นฐานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสตูล

ขอขอบคุณเป็นอย่างสูงในการให้ความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถาม

นายทวี จันทรรัตน์

นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยหาดใหญ่

ตอนที่ 1 สถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมายถูก ✓ ลงใน หน้าข้อความตรงกับสถานภาพความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่าน

1. ประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง

1. ต่ำกว่า 5 ปี 2. ตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป

2. ขนาดสถานศึกษา

- ขนาดเล็ก (จำนวนนักเรียนน้อยกว่า 120 คน)
 ขนาดกลาง (จำนวนนักเรียนน้อยกว่า 120 – 300 คน)
 ขนาดใหญ่ (จำนวนนักเรียนน้อยกว่า 301 คนขึ้นไป)

ตอนที่ 2 การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของสถานศึกษาตามที่คณะของผู้บริหารสถานศึกษา ในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีสะเกษ

คำชี้แจง โปรดอ่านและพิจารณาข้อความแต่ละข้อว่าตรงกับความคิดเห็นของท่านมากน้อยเพียงใด แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างทางขวามือของข้อความที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

โดยในการตัดสินใจตอบ ขอให้ท่านพิจารณาตามเกณฑ์ต่อไปนี้

- 5 หมายถึง มีการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนอยู่ในระดับมากที่สุด
 4 หมายถึง มีการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนอยู่ในระดับมาก
 3 หมายถึง มีการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนอยู่ในระดับปานกลาง
 2 หมายถึง มีการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนอยู่ในระดับน้อย
 1 หมายถึง มีการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตัวอย่างการตอบแบบสอบถาม

ข้อ	การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ของสถานศึกษา	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
0	การกำหนดสภาพด้านคุณภาพ จริยธรรมและค่านิยมของผู้เรียน		✓			

จากตัวอย่างข้อ 0 การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของผู้บริหารสถานศึกษาเกี่ยวกับการกำหนดสภาพ ด้านคุณธรรมจริยธรรม และค่านิยมของผู้เรียนอยู่ในระดับมาก

ข้อ	การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ของสถานศึกษา	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
การกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย ที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน						
1.	การกำหนดวิสัยทัศน์ให้สอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน					
2.	การกำหนดภารกิจให้สอดคล้องกับความคิดและการปฏิบัติงานของสถานศึกษาและชุมชน					
3.	การกำหนดเป้าหมายให้ครอบคลุมคุณลักษณะอันพึงประสงค์					
การจัดโครงสร้างของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน						
4.	การกำหนดโครงสร้างของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนสอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา					
5.	การกำหนดโครงสร้างของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมายของสถานศึกษา					
6.	การกำหนดสาระการเรียนรู้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลาง					
7.	การจัดเวลาเรียนในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเหมาะสมและสอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา					
การจัดทำสาระของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน						
8.	การกำหนดสัดส่วนเวลาในแต่ละกิจกรรมมีความเหมาะสม					
9.	กำหนดสัดส่วนระหว่างสาระการเรียนรู้พื้นฐานกับกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนมีความเหมาะสม					
10.	การกำหนดสาระการเรียนรู้ในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน					
11.	การจัดทำคำอธิบายสาระการเรียนรู้ของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเหมาะสมและสอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา					

ข้อ	การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ของสถานศึกษา	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
12.	การจัดทำหน่วยการเรียนรู้แผนการเรียนรู้ครอบคลุมและเหมาะสม					
การออกแบบการเรียนรู้						
13.	การจัดทำหน่วยเรียนรู้ให้มีการบูรณาการระหว่างกลุ่มสาระอื่น					
14.	การกำหนดให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองและจากสื่อการเรียนรู้ที่เหมาะสมและยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ					
15.	การจัดทำหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติในการจัดและประเมินผลการเรียนของสถานศึกษา					
การประเมินผลการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน						
16.	การกำหนดรูปแบบวิธีการวัดผลประเมินผลในระดับชั้นเรียน และระดับสถานศึกษาให้สอดคล้องกับแนวการวัดผลประเมินผลหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน					
17.	การกำหนดเกณฑ์การวัดผล ประเมินผลที่เหมาะสมกับผู้เรียนและสภาพของชุมชน					
18.	การกำหนดการจบ ผ่านกิจกรรม เหมาะสมกับผู้เรียน					
19.	การกำหนดวิธีการประเมินผลของสถานศึกษาที่เน้นการประเมินตามสภาพความเป็นจริง					
20.	การจัดทำเอกสารประเมินการเรียนสอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา					
การพัฒนากระบวนการส่งเสริม สนับสนุน						
21.	การพัฒนากระบวนการแนะแนว					
22.	การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนและห้องสมุดโรงเรียน					
23.	การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน					

ข้อ	การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ของสถานศึกษา	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
24.	การจัดเครือข่ายกิจกรรมพัฒนาระหว่างครูใน สถานศึกษาและนอกสถานศึกษา					
25.	การจัดทำร่างกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ก่อนนำเสนอ					
26.	การเรียงเรียงสิ่งที่กำหนดให้เป็นกิจกรรม พัฒนาผู้เรียน					
27.	การปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน					

ประวัตินักศึกษา

ชื่อ – สกุล	นายทวี จันทรรัตน์
วัน เดือน ปีเกิด	9 เมษายน 2501
สถานที่เกิด	อำเภอระโนด จังหวัดสงขลา
การศึกษา	วิทยาลัยครูสงขลา ปริญญาครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศึกษา, 2526 มหาวิทยาลัยหาดใหญ่ ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, 2554
สถานที่ทำงาน	โรงเรียนบ้านฝั่งปาล์ม 4 ตำบลปาล์มพัฒนา อำเภอมะนัง จังหวัดสตูล
ตำแหน่งปัจจุบัน	ผู้อำนวยการโรงเรียน